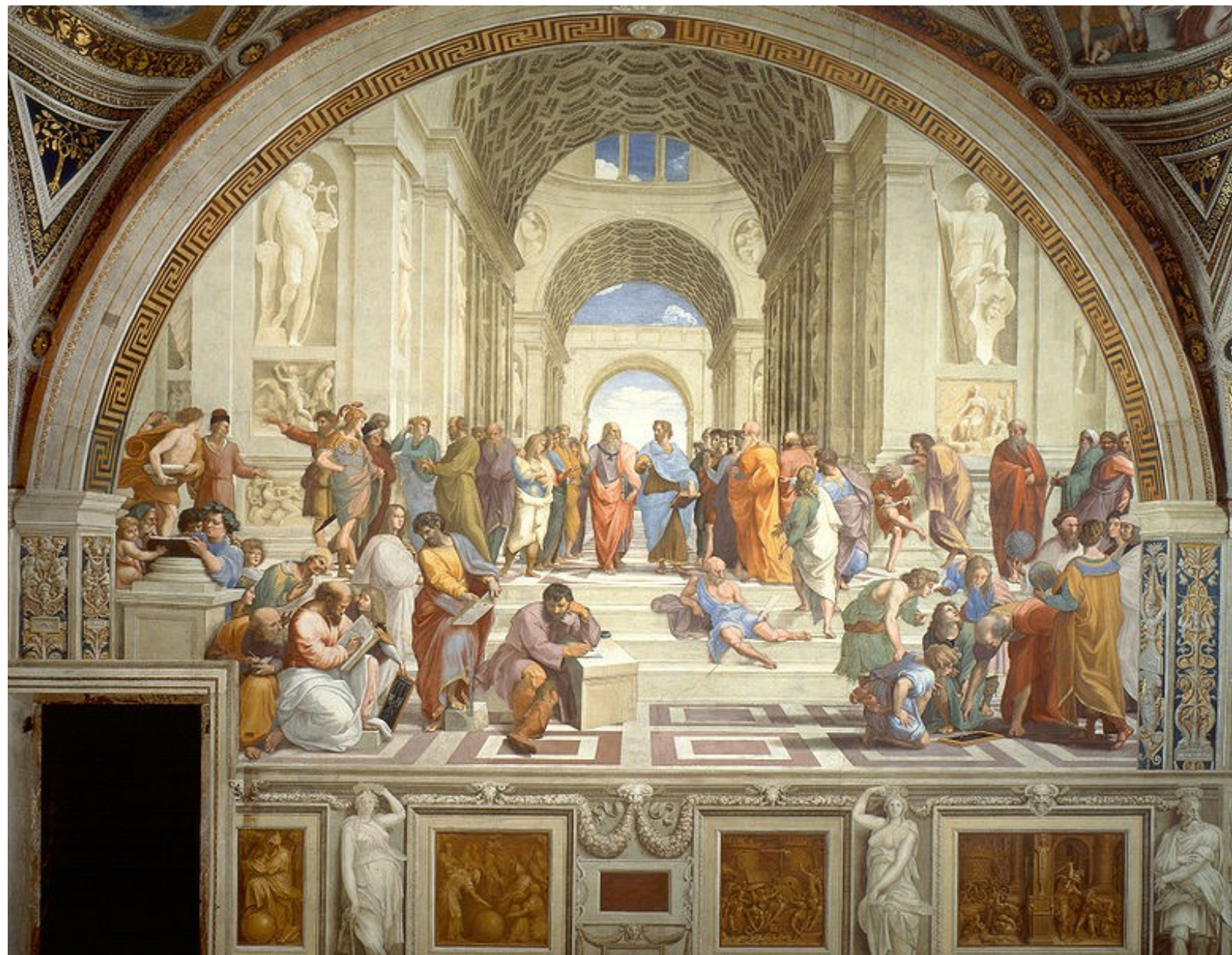

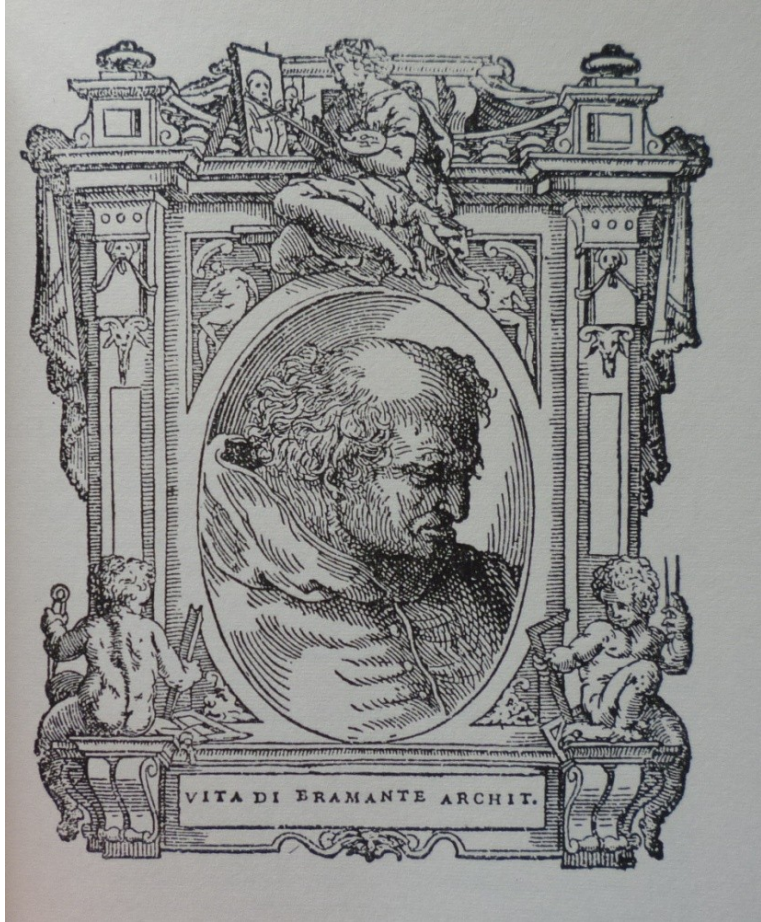
Donato di Pascuccio d'Antonio
zv. Donato Bramante
(1443/4 Fermignano u Urbina – 1514 Řím)

Giorgio Vasari o Bramantovi

- *Nemenší užitek však přinesl naší době Bramante, který šel ve stopách Filippových a prošlapal všem, kteří šli po něm, v architektuře bezpečnost cestu, protože se v tomto umění vyznačoval odvahou, schopnostmi, nadáním a vědomostmi nejen jako teoretik, ale také jako svrchovaný a zkušený praktik... Neméně důležité však bylo také to, že zároveň s ním zrodila příroda i Julia II., zmužilého papeže s nesmírnou touhou zanechat po sobě trvalou památku.*
- *Jestliže byli Řekové vynálezci architektury a Římané jejich napodobiteli, pak Bramante nejenže je napodobil a doplnil novými myšlenkami, čímž se stal naším učitelem, ale navíc také přispěl k nesmírnému zvýšení krásy a náročnosti tohoto umění, jež je dnes jeho zásluhou ještě skvělejší.*

Urbino

Milán, S. Maria presso
S. Satiro, 1478- 1482

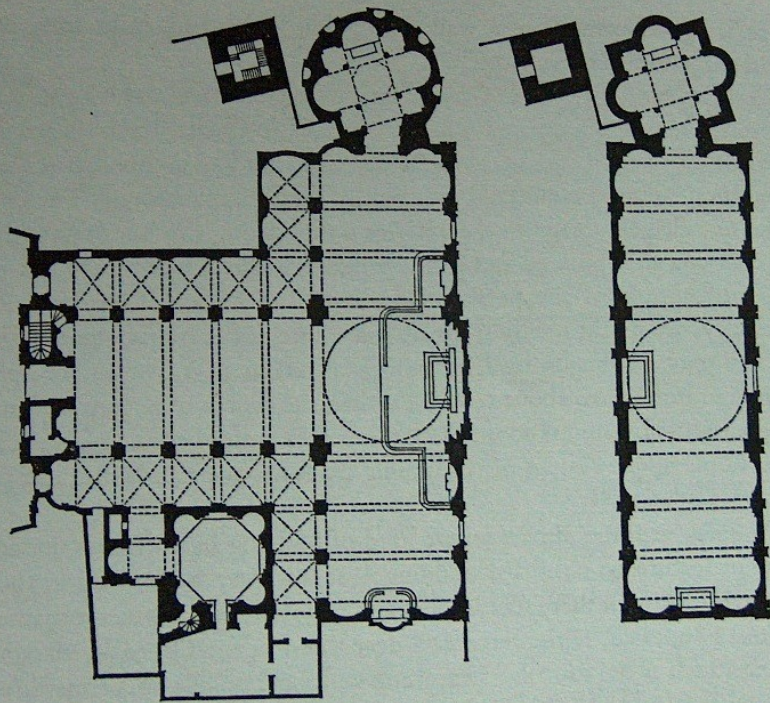
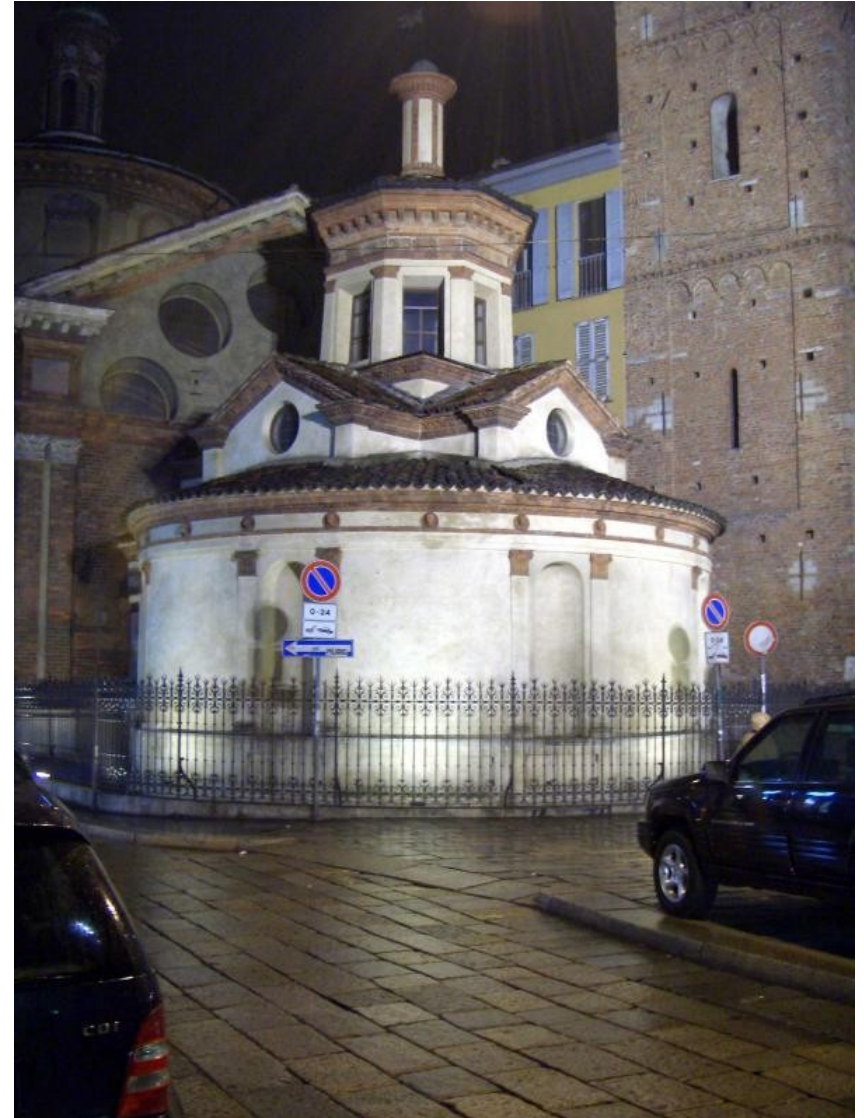
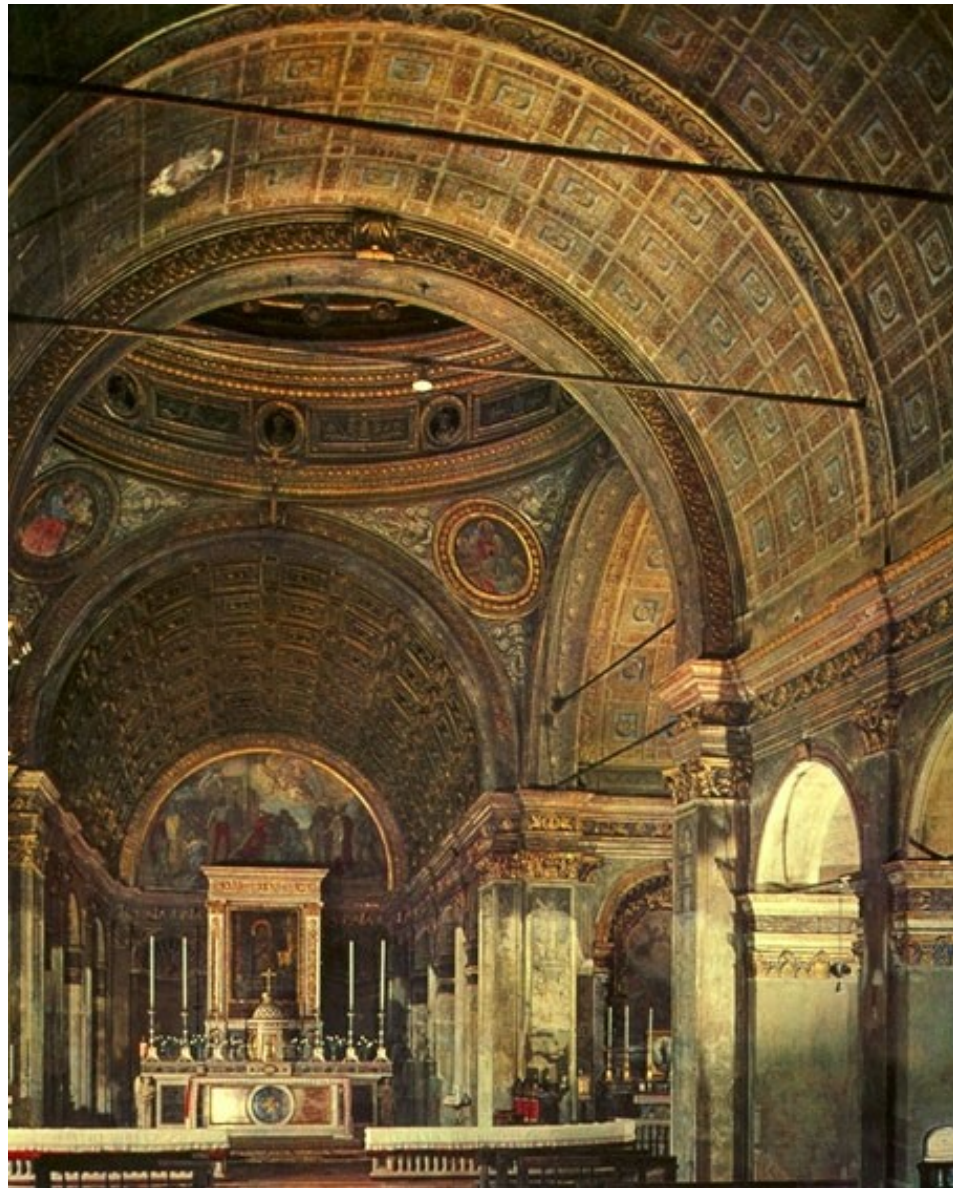
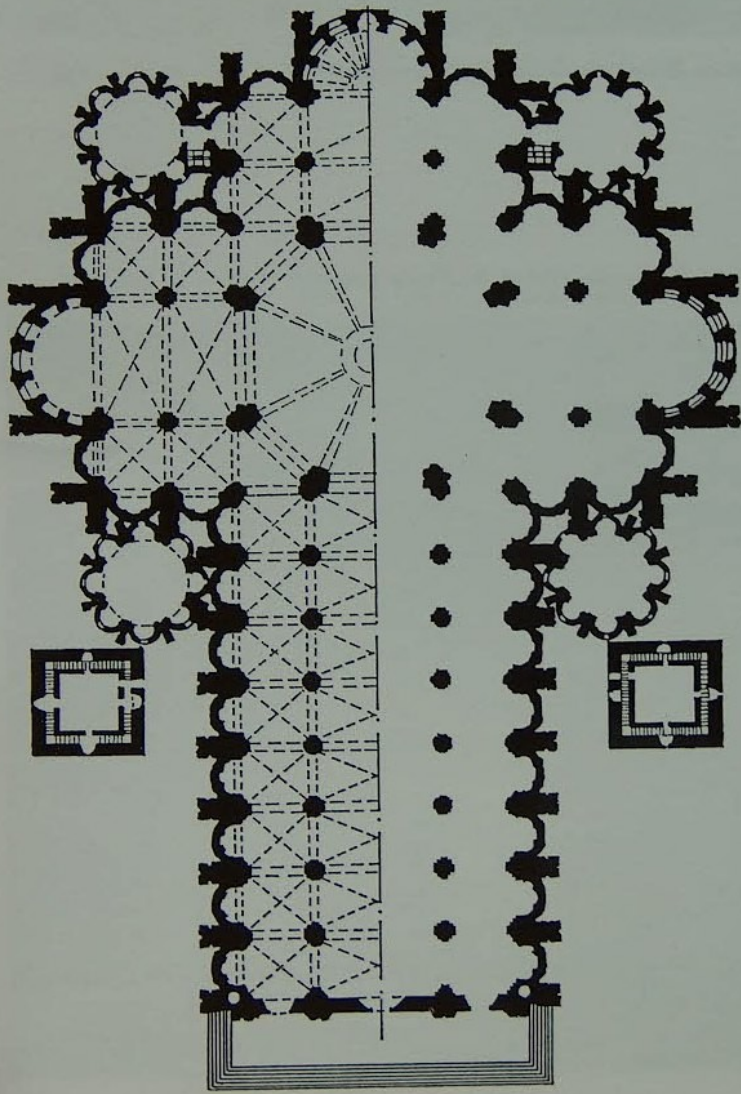
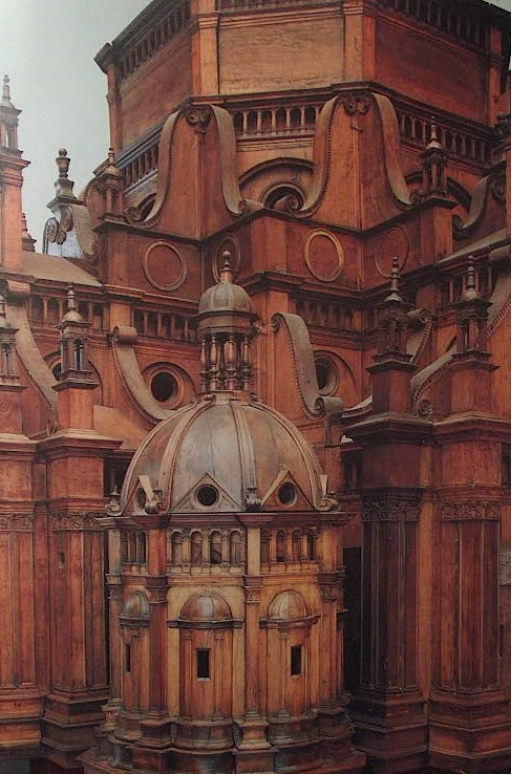

Figure 16 Donato Bramante: Milan. S. Maria presso S. Satiro, begun 1478, plan

Pavia, katedrála před 1490

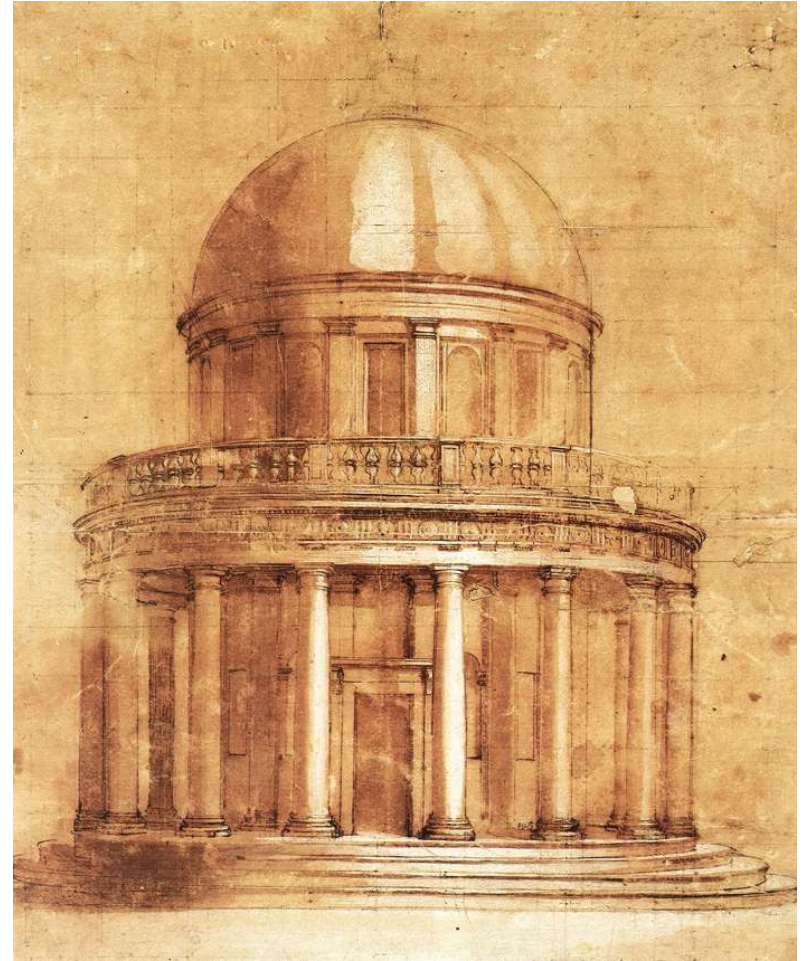
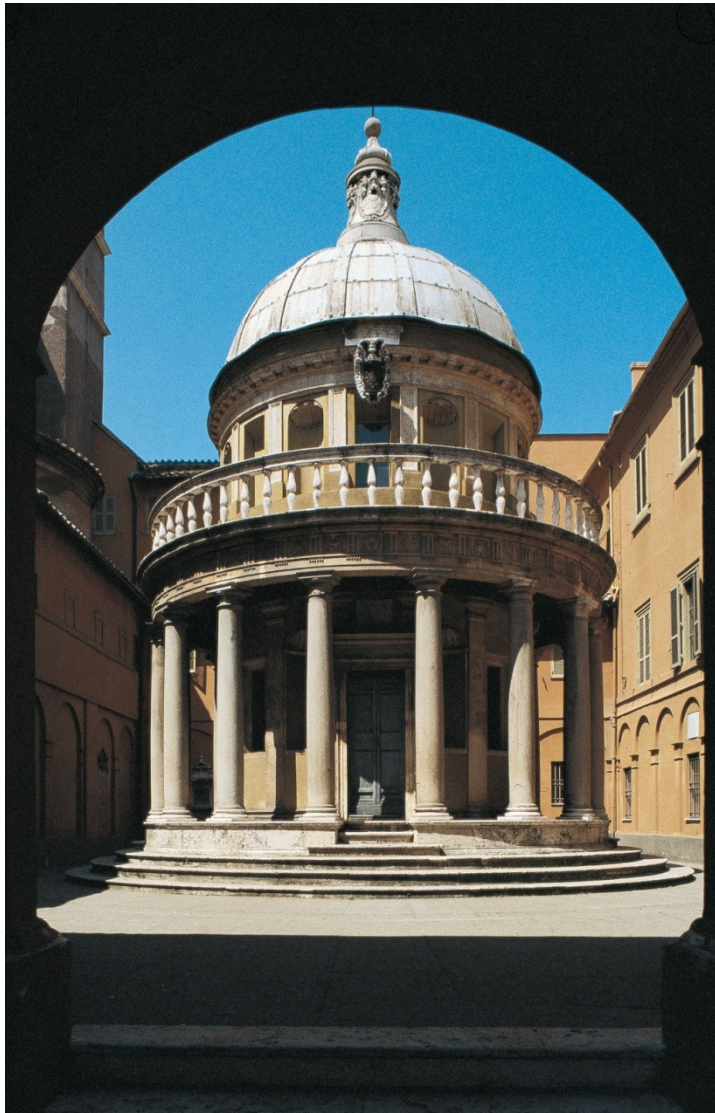

Milano, S. Maria delle Grazie, po 1497

Tempietto S. Pietro při S. Pietro in Montorio, 1502

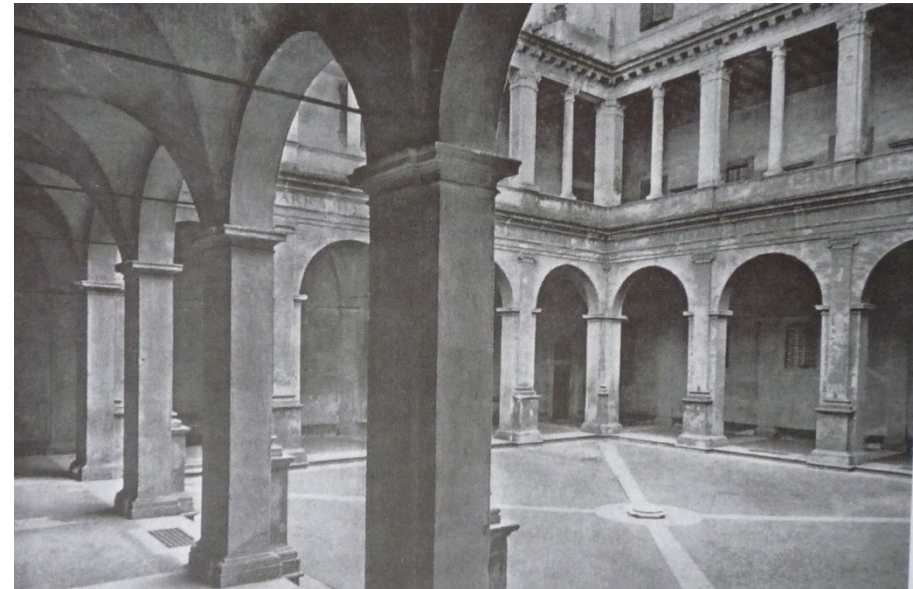
Milán, ambit S. Ambrogio,
po 1493

Řím, S. Maria della Pace,
ambit, 1500-1504
(objednal kardinál Oliviere Carafa)

(průčelí, Pietro da Cortona, 1656)

G. Vasari

- *Bramante, který si chtěl nejen vydělat, ale také si co nejvíce kardinála (Oliviera Caraffu) zavázat, se tedy pustil s veškerou pílí a péčí do práce... Třebaže se stavba ještě nevyznačovala dokonalou krásou, vynesla mu velké jméno vzhledem k tomu, že v Římě nebylo mnoho takových, kteří by se zabývali architekturou s tak velkou láskou, pohotovostí a s takovým úsilím jako on*

Řím, S. Maria della Pace, ambit, od 1500

S. CAROLUS EPS HOSTIENSIS

FUNDAMENTIS FULXIT ANNO SALV

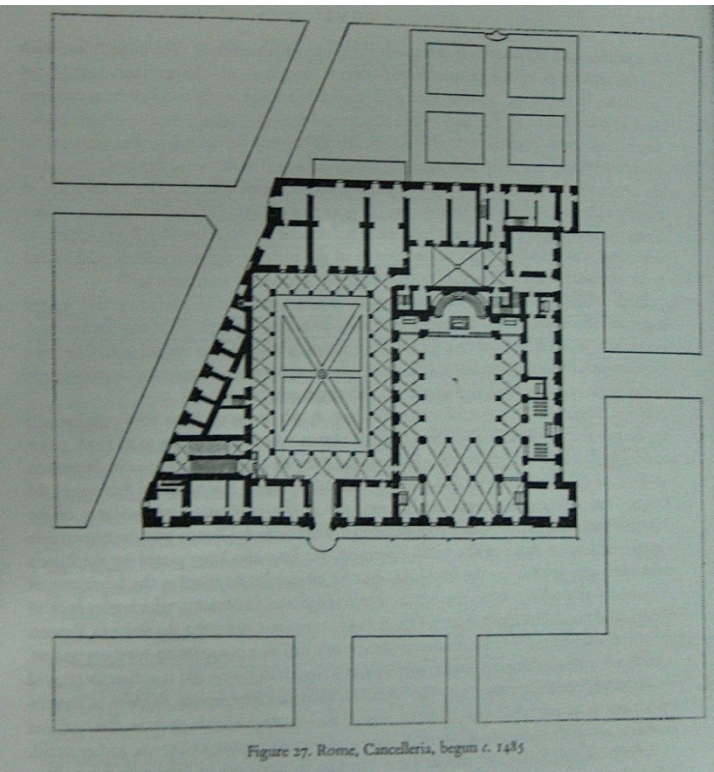
Palazzo Venezia – palác kardinála Pietra Barba (Pavel II.)– 1455–1471

S. Marco; Palazzo Venezia

Cancelleria (kardinál Raffael Riario), od cca 1485

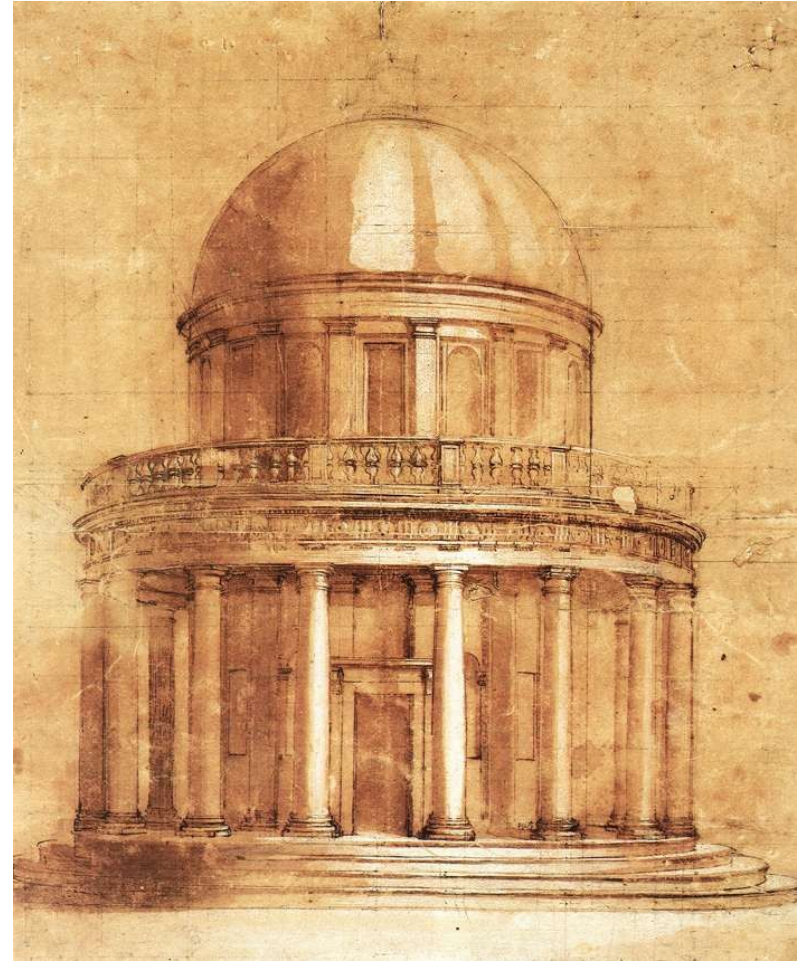
Leonardo Da Vinci
Le grandi macchine
By Machines

Řím, S. Maria della Pace, ambit,
od 1500

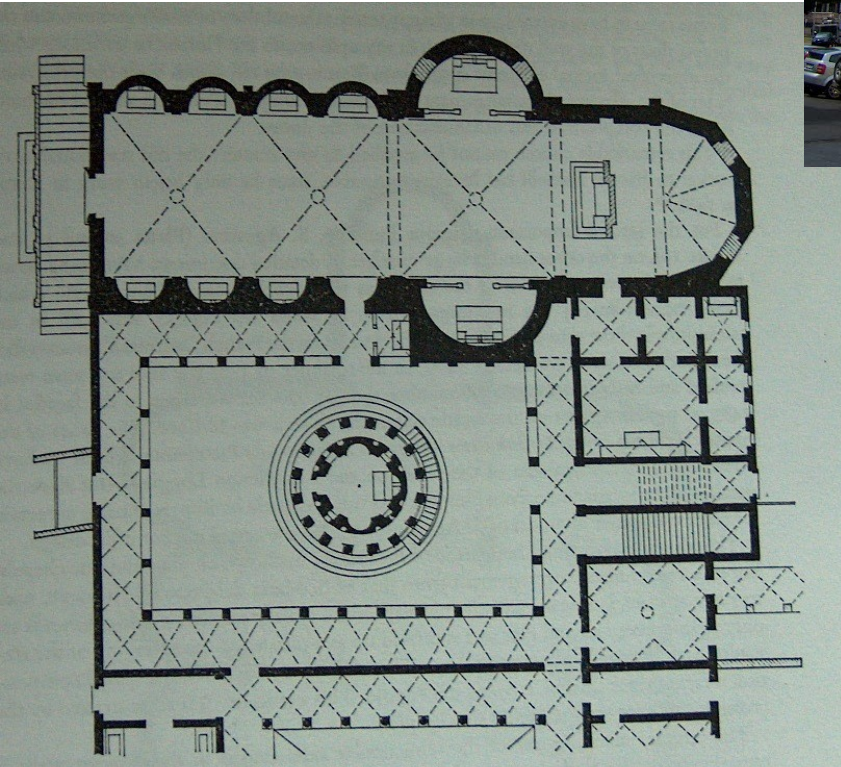
Tempietto S. Pietro při S. Pietro in Montorio, 1502

Giorgio Vasari

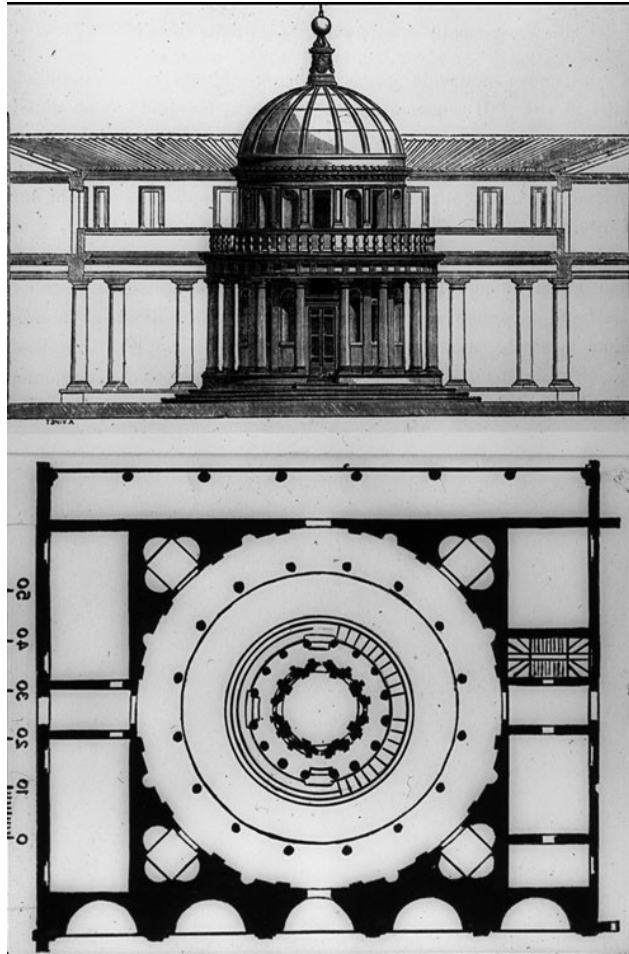
- *V prvním ambitu kláštera San Pietro in Montorio postavil Bramante z travertinu okrouhlý chrám, který se vyznačoval takovými proporcemi, řádem, rozmanitostí a půvabem, že si nic vkusnějšího a promyšlenějšího nelze představit.*

S. Pietro in Montorio,
1480–1500

APOSTOLORVM PRINCIP
PHILIPPVS III HISPANIARVM REX
SCHOLVM HVIVSCE SACELLI VETVSTATE
COLLABENTIA DILIGENTIA
ORNATISSIMIVS IOANNIS FERNANDEZ
PACECO MARCHONIS VILLENE RIAMI
OPERTIS AVT AVT REDITARIA
B. FELIC. M. D. C. V.

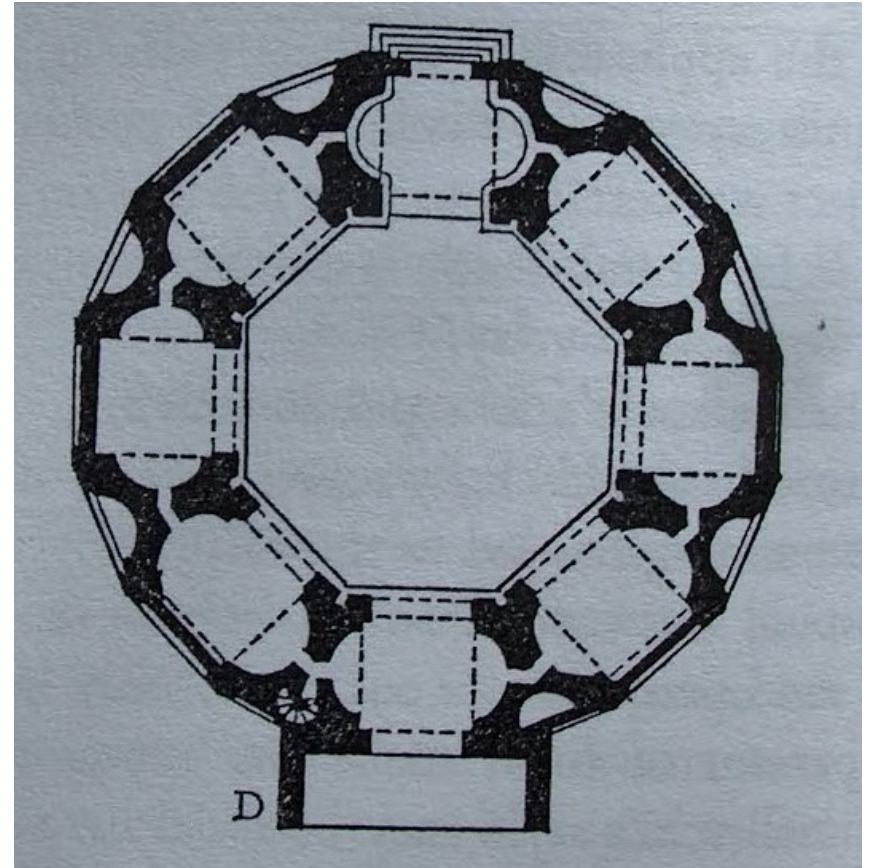

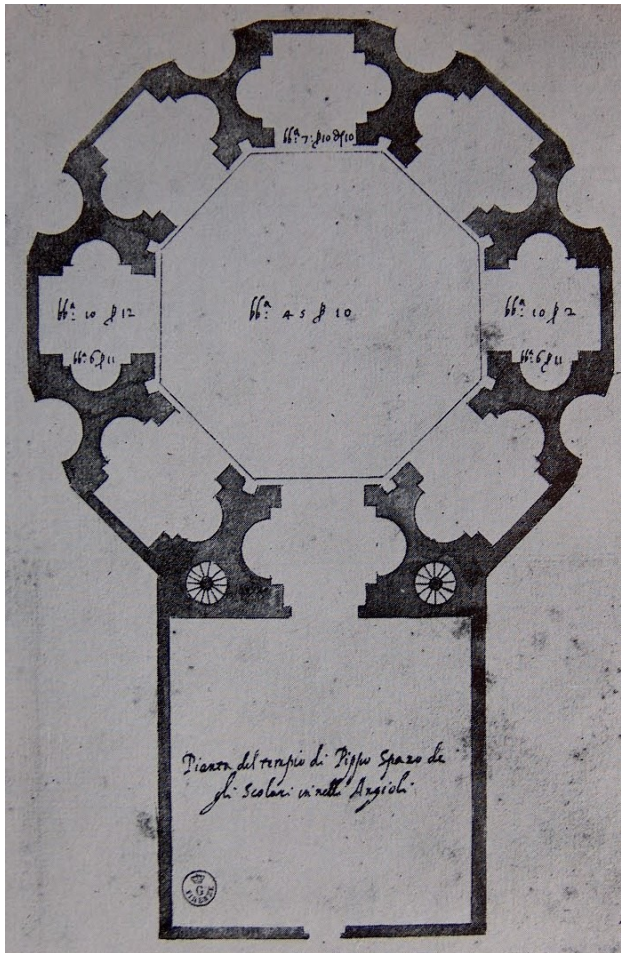

- Rotunda – řešení již v Quattrocentu –
- vliv baptisterií (Brunelleschi, Oratorium degli Angeli),
- Bramante – rekonstrukce S. Satiro v Miláně a výstavba S. Maria delli Grazie di Forno ve Forli – 1450- imitace S. Stefano Rotondo.
- Novum – aplikace peristylu – římská inspirace: Vestin (Herkulův) chrám na Foru Boariu (Aventin); kruhový chrám v Tivoli

Filippo Brunelleschi, Florencia, oratorium S. Maria degli Angeli,
1434–1437

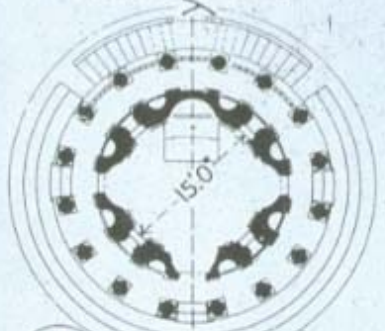
Vestin (Herkulův) chrám
na Foru Boariu

Tivoli (Villa Gregoriana)

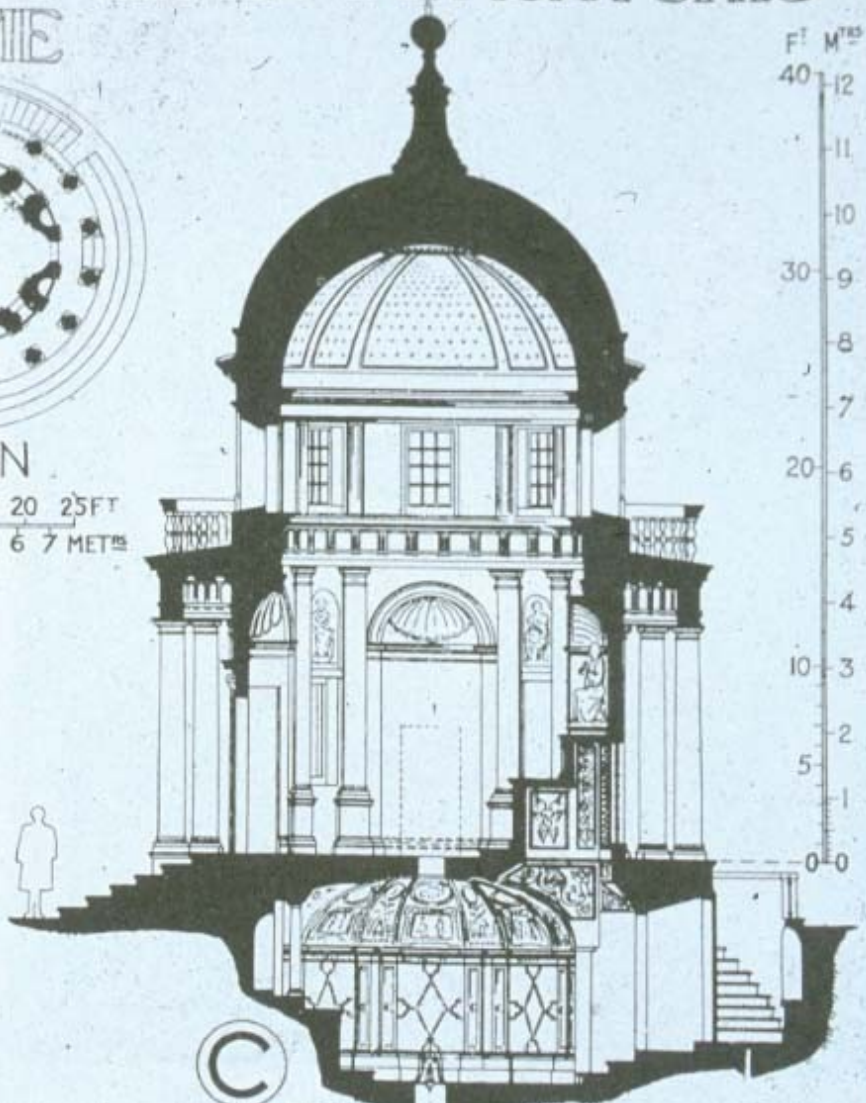
TEMPIETTO IN CLOISTER: S. PIETRO IN MONTORIO ROME

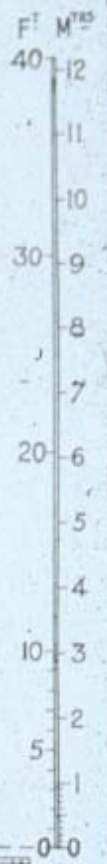
A PLAN
5 0 5 10 15 20 25 FT
1 0 1 2 3 4 5 6 7 METERS

B EXTERIOR FROM CLOISTER

C SECTION ON LINE y-y

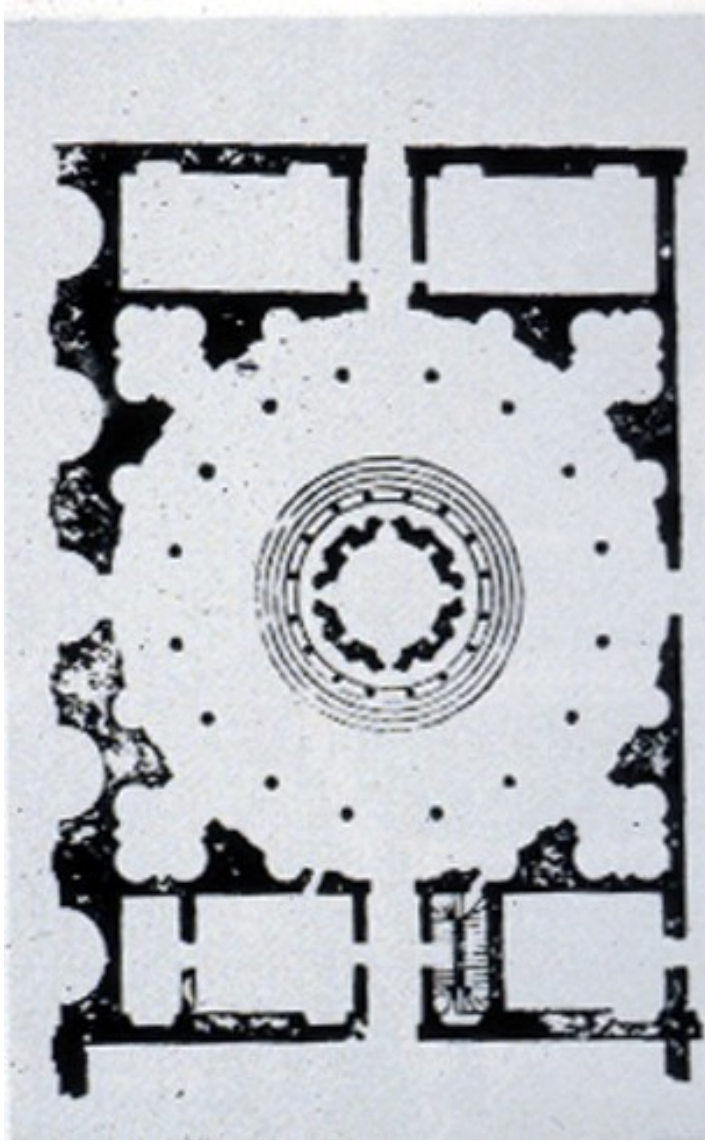

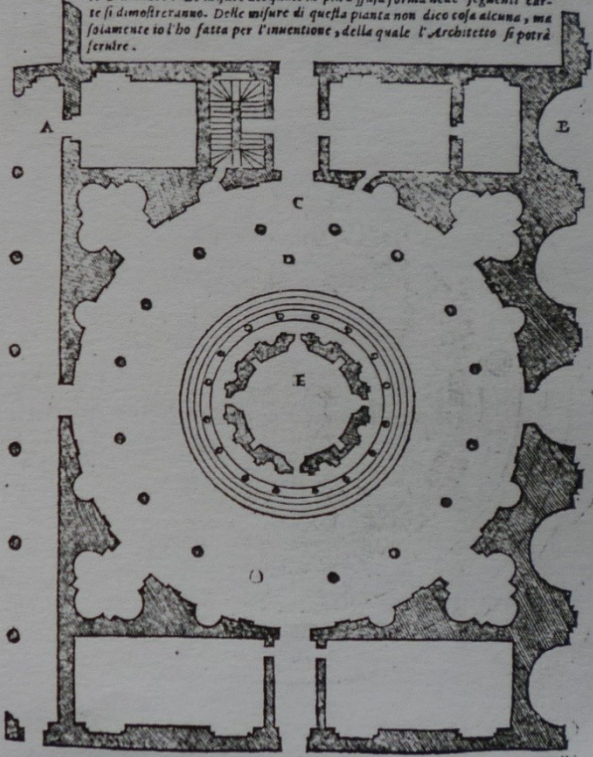

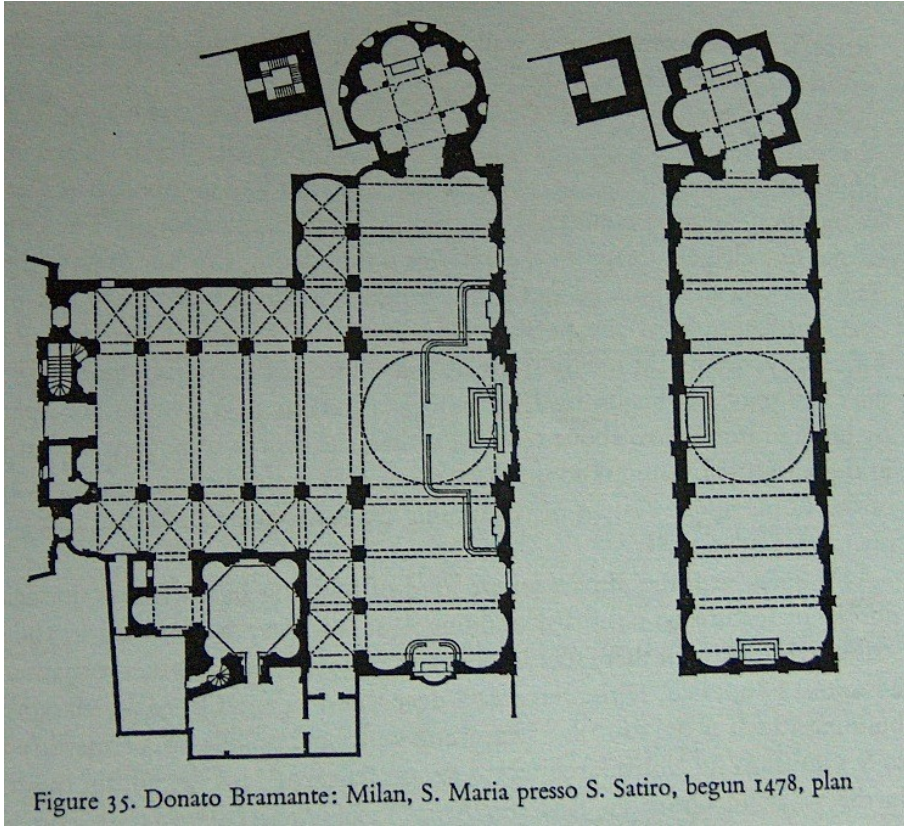
LIVRO TERZO.

La pianta qui sotto disegnata fu invenzione di Bramante, bench'ella non si fece in opera, la quale era accordata con l'opera vecchia. La parte segnata B, è la Chiesa di San Pietro in montorio fuori di Roma. La parte segnata A, è vn chiosstro vecchio. Questa parte di mezzo adunque così ordinò Bramante, accomodandesi con l'opera vecchia. La parte segnata C, dinota vna loggia con quattro capelle ne gli angoli. La parte D, è cortile. La parte E, è vno semipietto, il quale fece fare il prefato Bramante. Le misure del quale in più di ffusa forma nelle seguenti carte si dimostreranno. Delle misure di questa pianta non dico cosa alcuna, ma solamente io l'ho fatta per l'invenzione, della quale l'Architetto si potrà ferire.

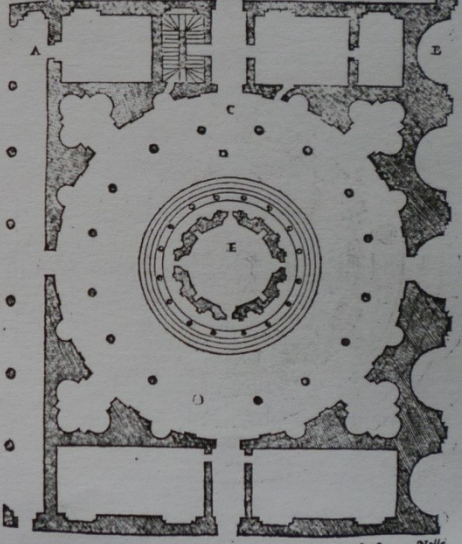

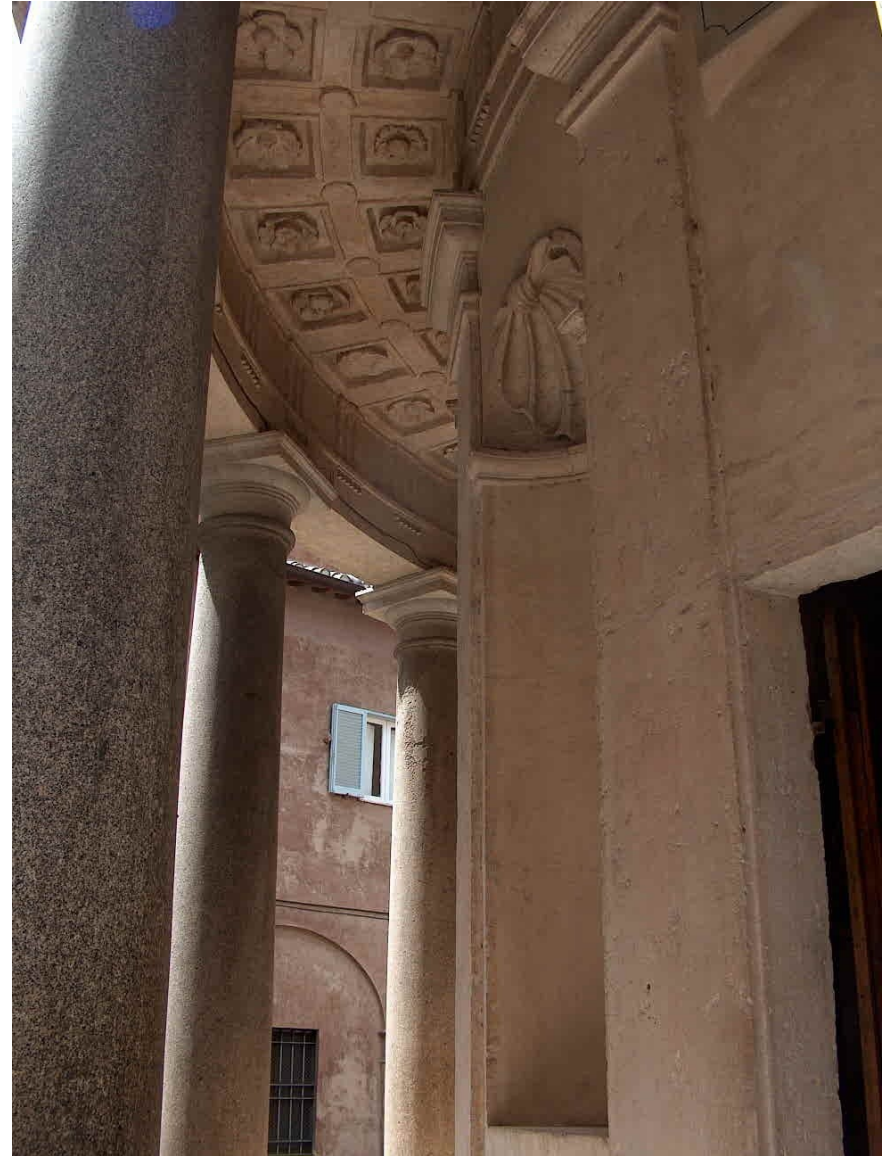

ZIBRO TERZO.

La pianta qui sotto disegnata fu invenzione di Bramante, bench'ella non si fece in opera, la quale era incaricata con l'opera vecchia. La parte segnata E, è la Chiesa di San Pietro in montorio fuori di Roma. La parte segnata A, è un chiosco vecchio. Questa parte di muro adunque cogli ordini Bramante, accomodandosi con l'opera vecchia. La parte segnata C, dinota una loggia con quattro cappelle e gli angoli. La parte D, è cortile. La parte E, è uno semipetto al quale fece fare il peristilo Bramante. Le misure del quale in più di fissa forma nelle seguenti carte si dimostraranno. Delle misure di questa pianta non dico cosa alcuna, ma solamente sol'ho fatto per l'invenzione, della quale l'Architetto si potrà servire.

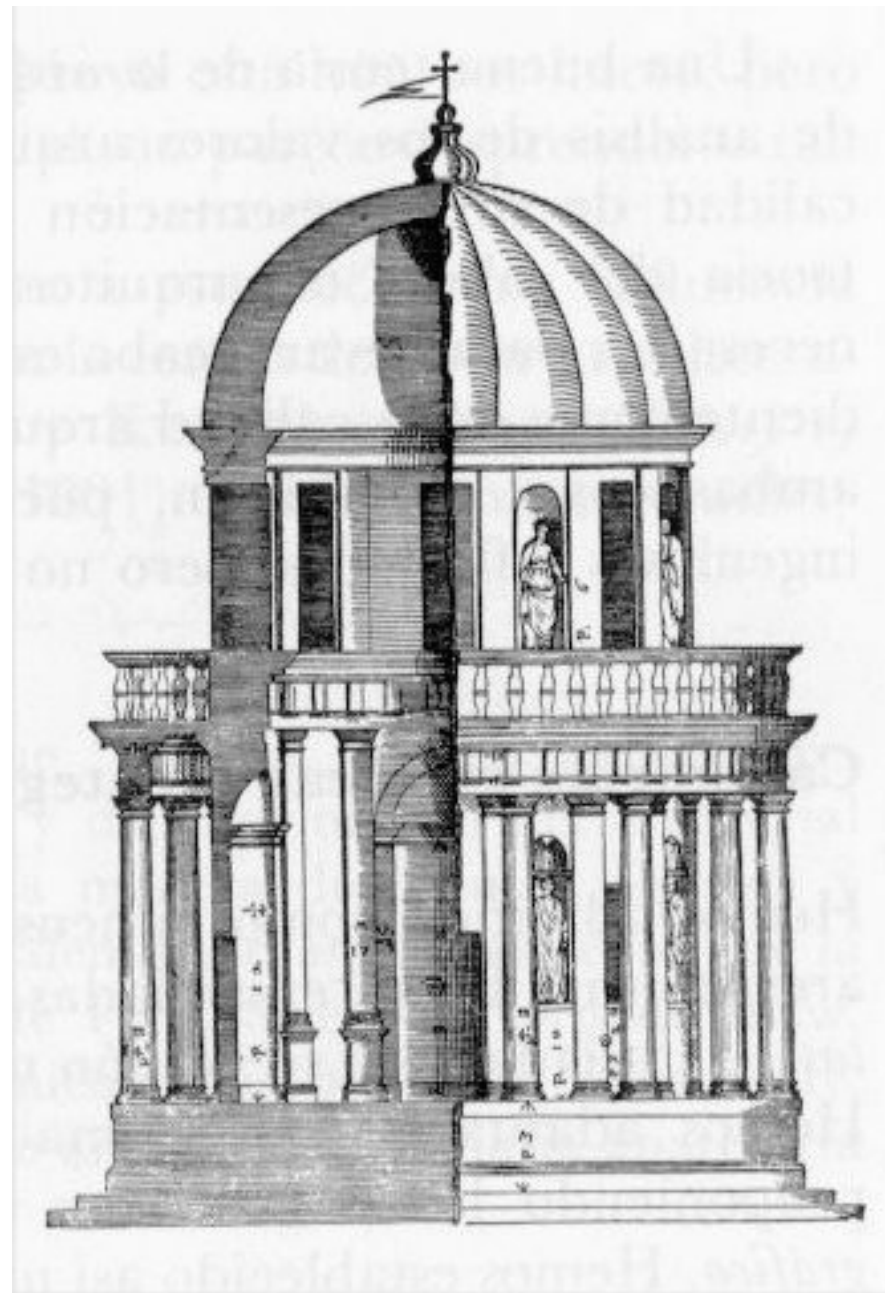
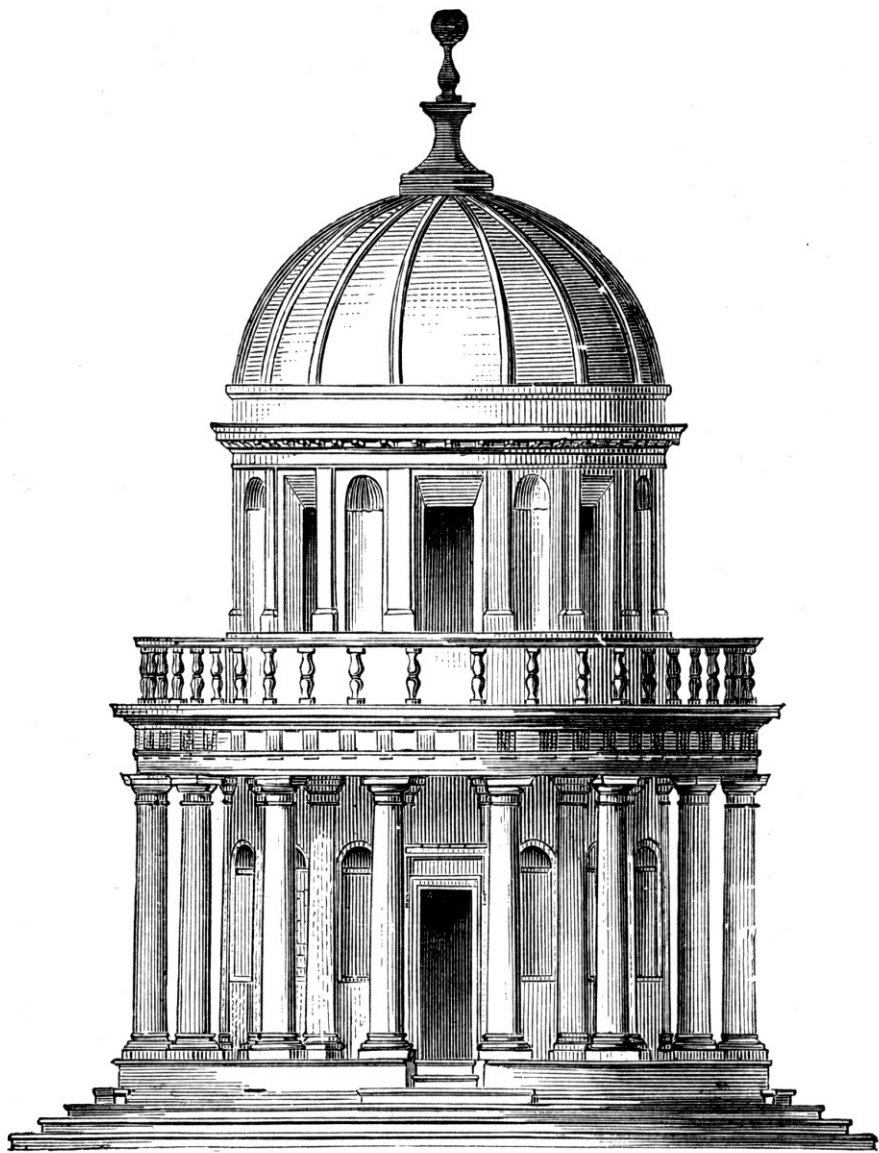

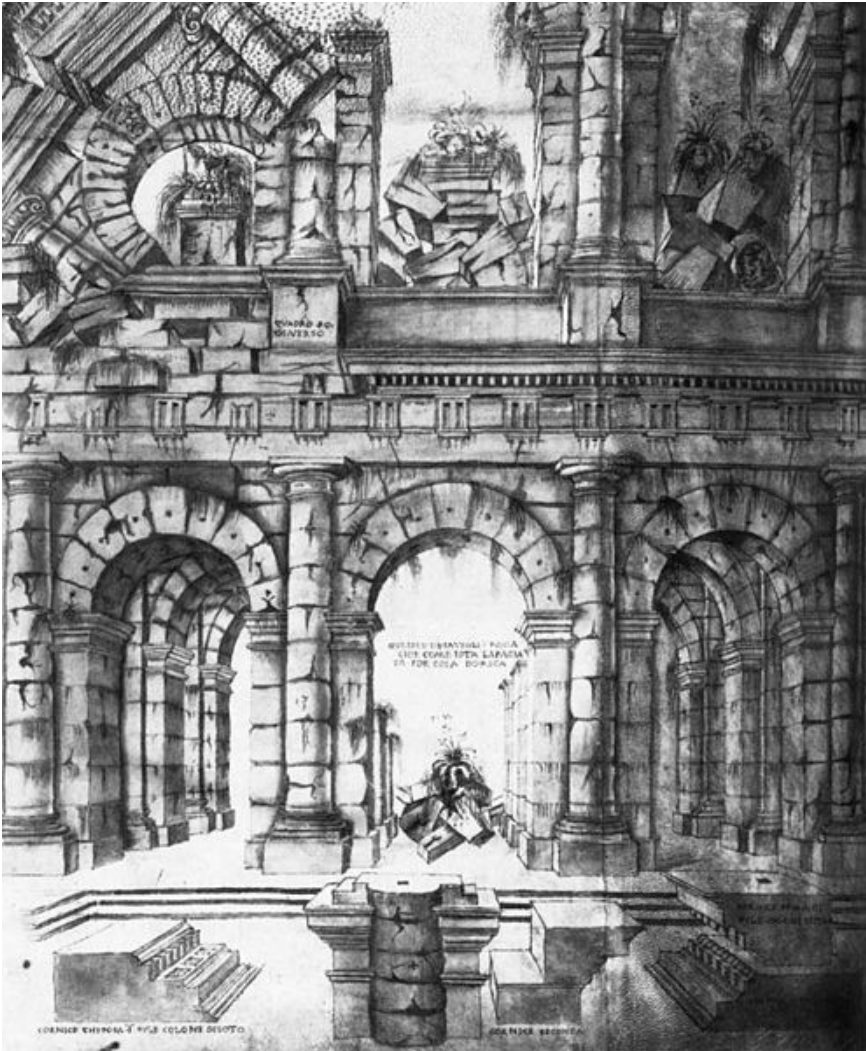
Julius II. (Giuliano della Rovere) (1503-1513)

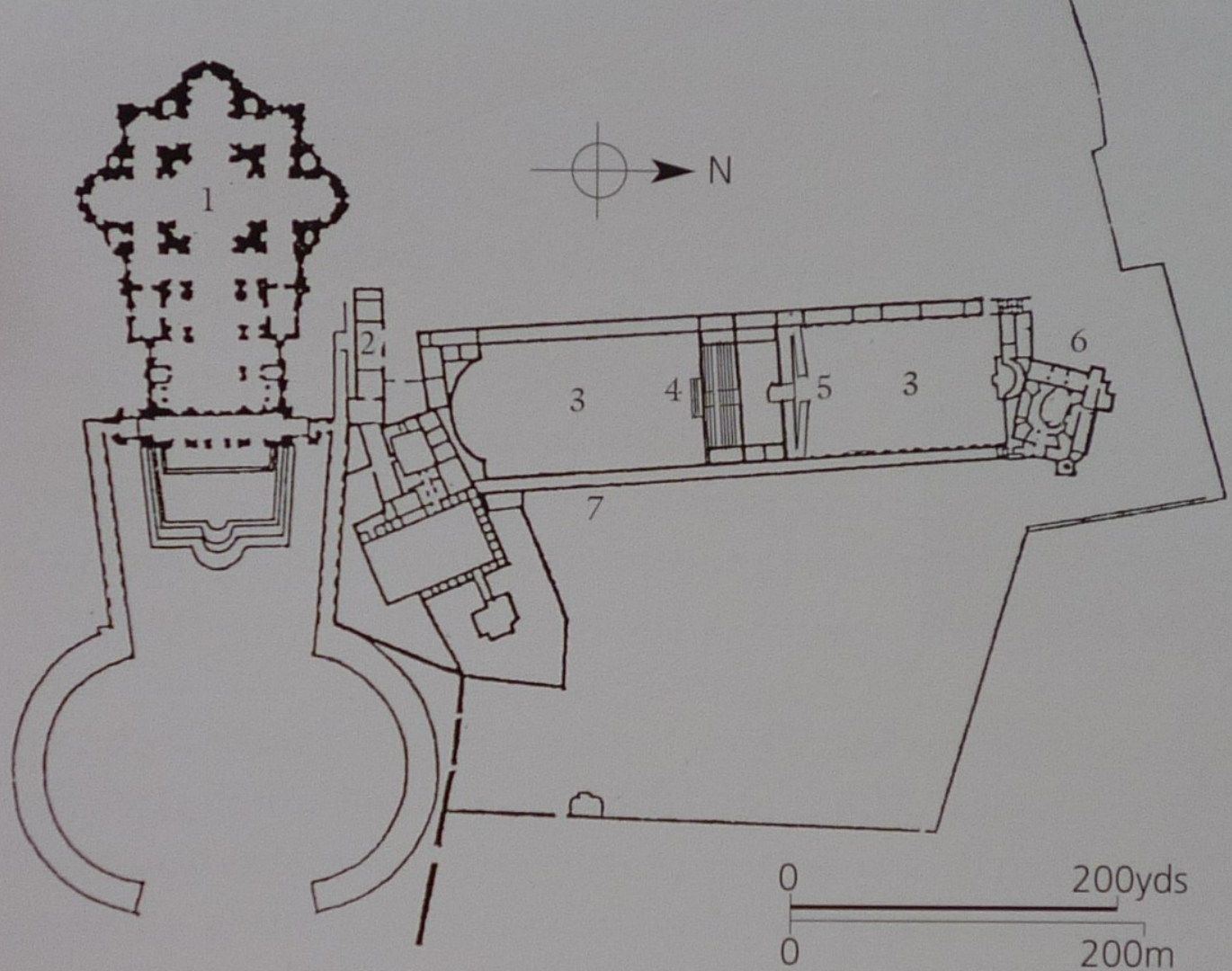

[1] *Julius II. neben dem päpstlichen Thron,*
n 1511, Miniatur, Paris, Bibliothèque Nation

Giuliano da Sangallo

18.2 Vatican Palace and St. Peter's, Rome, plan

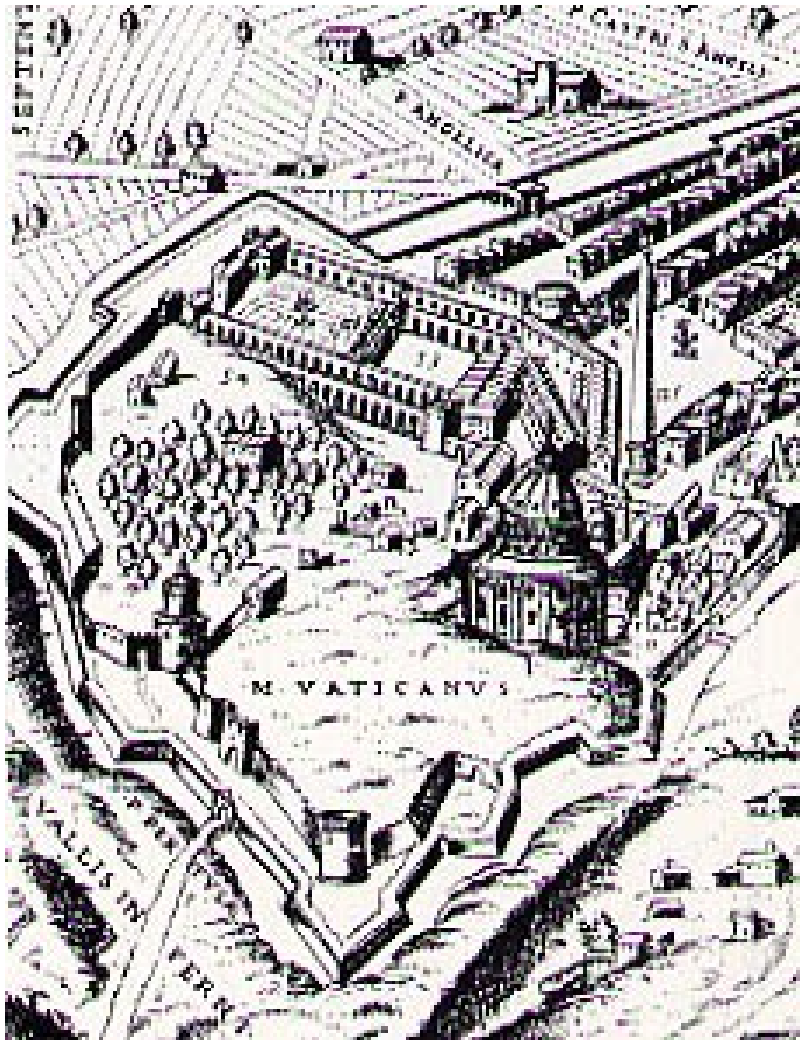
1 St. Peter's (Michelangelo's plan, with seventeenth-century extension by Carlo Maderna); 2 Sistine Chapel; 3 Belvedere Courtyard; 4 Stairs; 5 Ramps; 6 Statue Court; 7 Porta Giulia

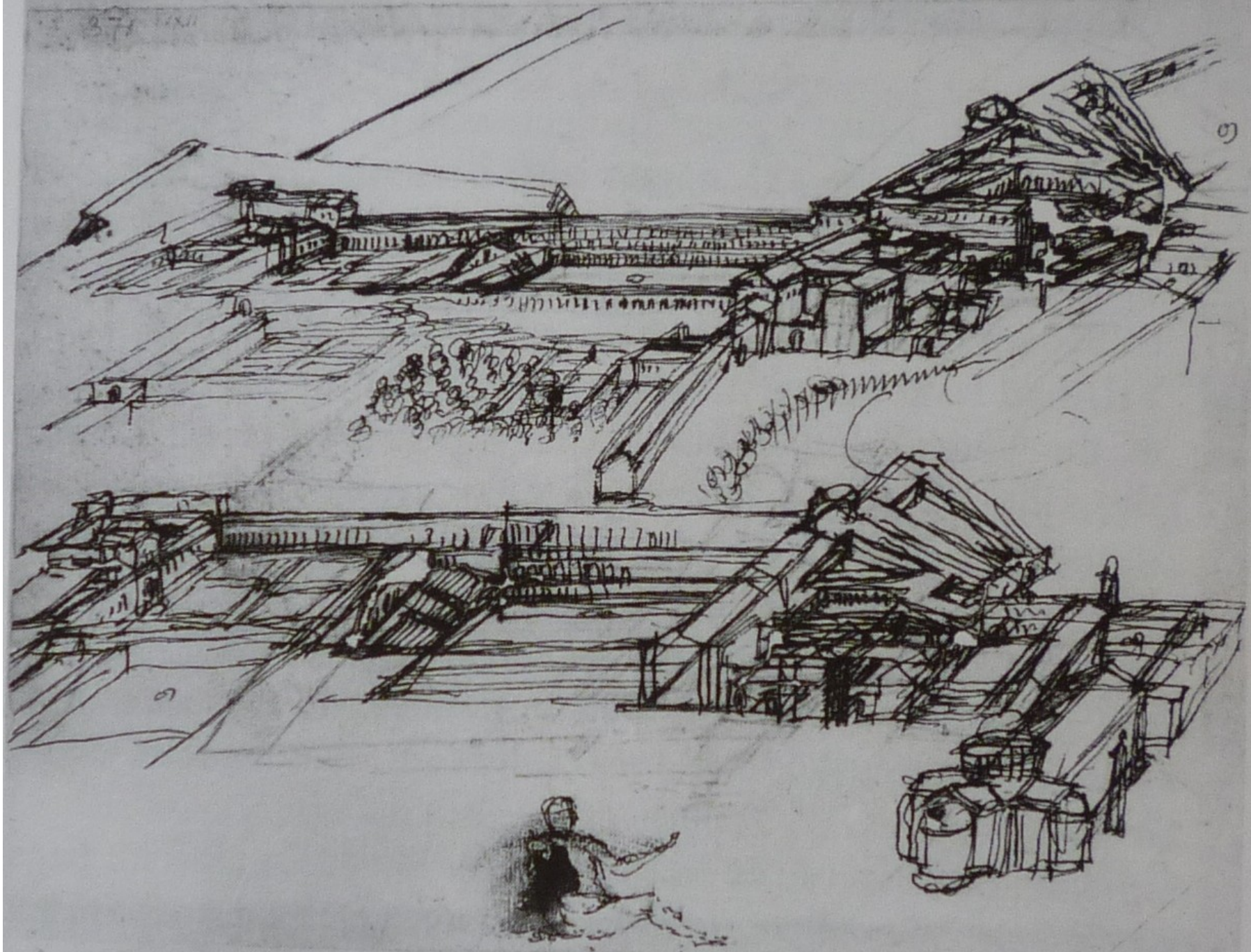
Belvederské nádvoří (Cortile del Belvedere), od 1505

G. Vasari

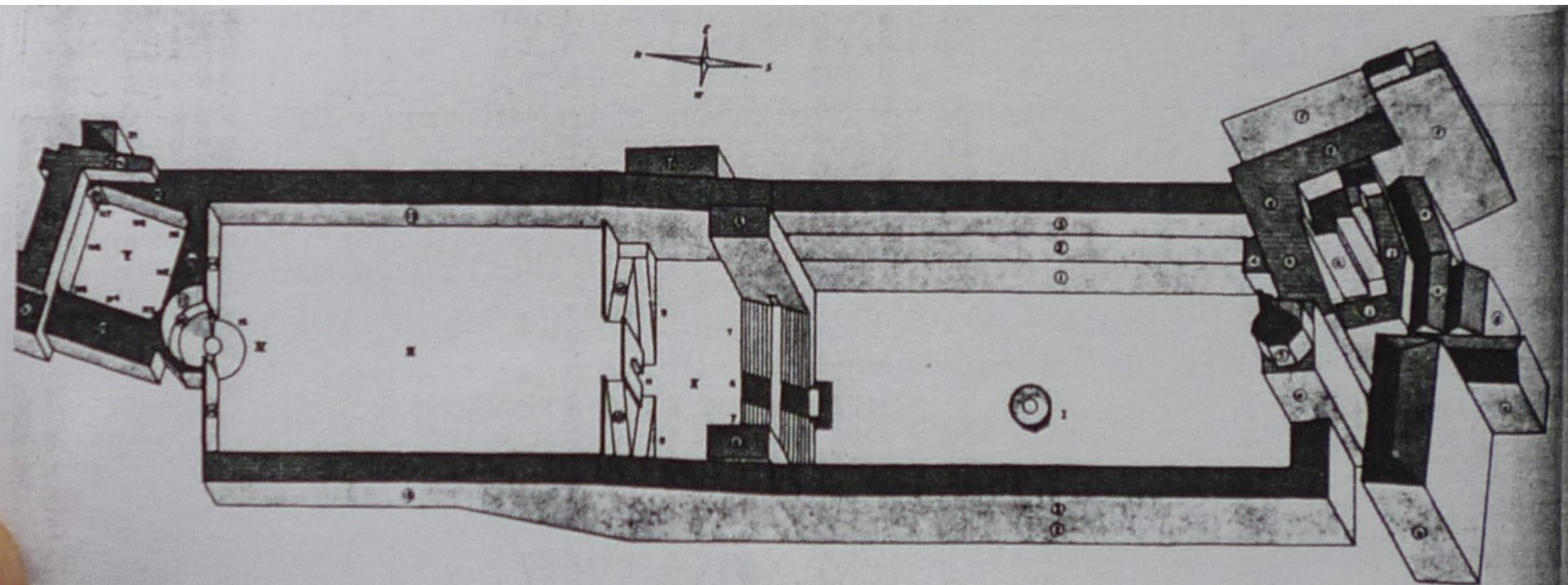
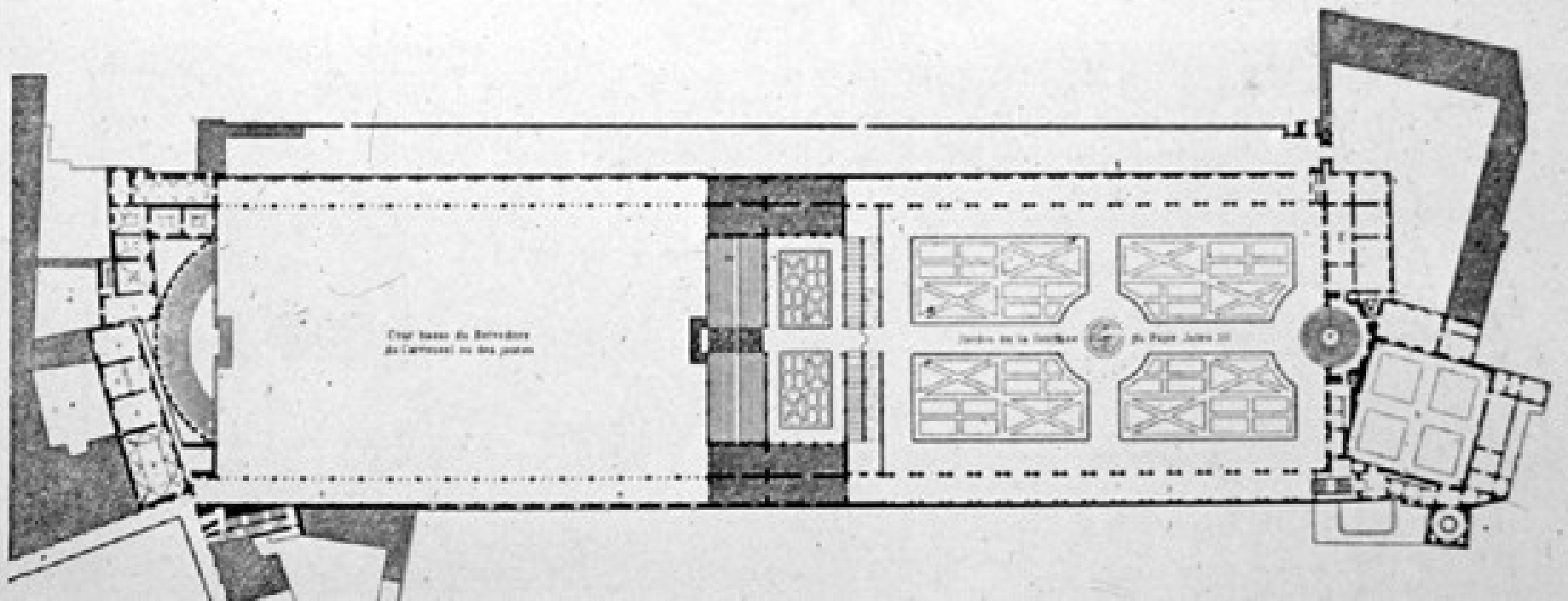
- *Julius II. Přišel na myšlenku upravit prostor mezi Belvedérem a palácem tak, aby měl podobu pravoúhlého amfiteátru obepínajícího údolíčko, které leželo mezi starým papežským palácem a novým sídlem...po obou jeho stranách měly obíhat chodby, jejichž lodžiemi by se dalo procházet...a z údolí měly vést do úrovně.Belvedéru různým způsobem uspořádané schody*
- *Celý ten nápad (Bramantovo řešení) se pokládal za velmi krásný; říkalo se, že od starověku se v Římě neobjevilo nic lepšího.*

9

Architectural sketch of a large building complex

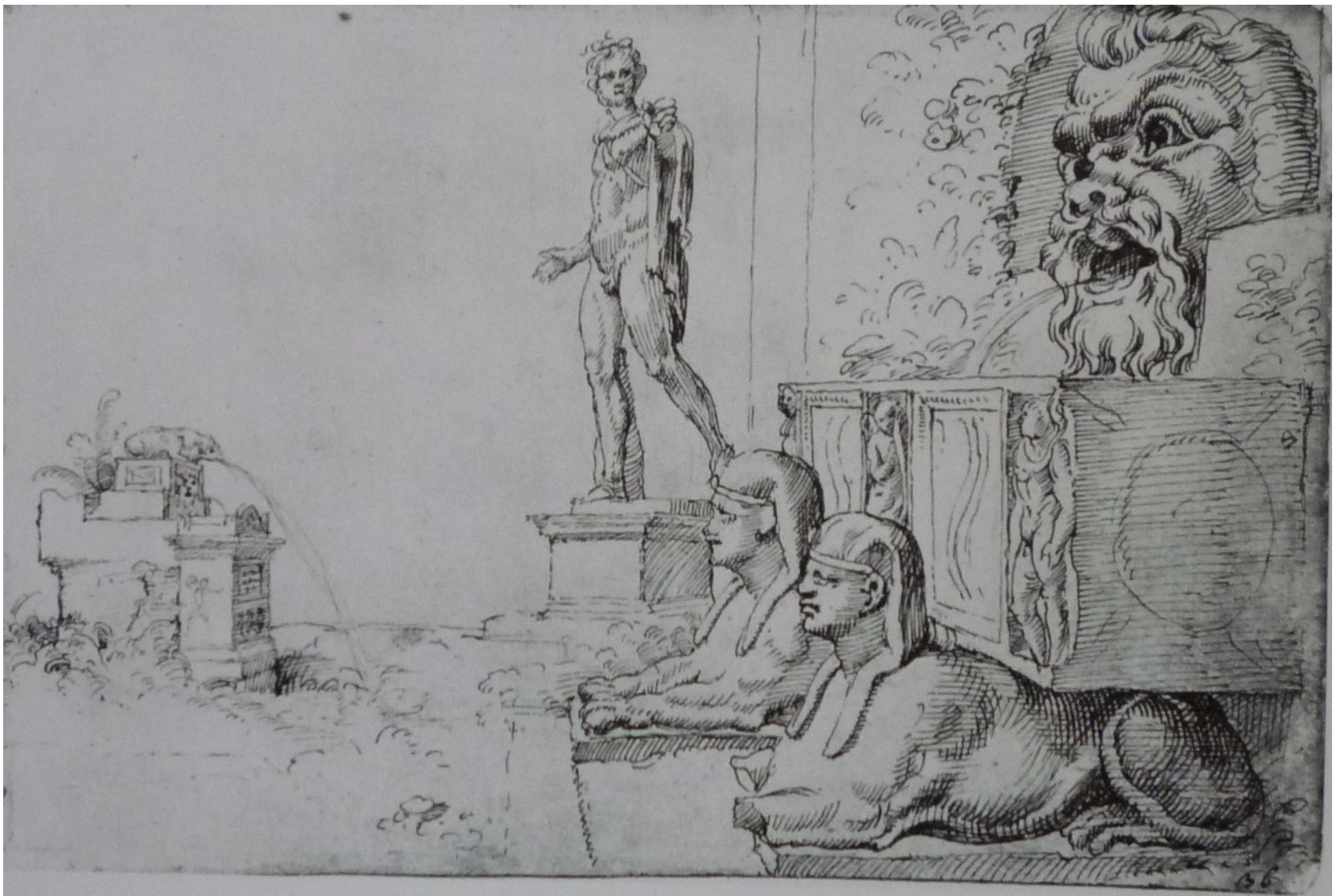
Domus Aureus

Domus Aureus

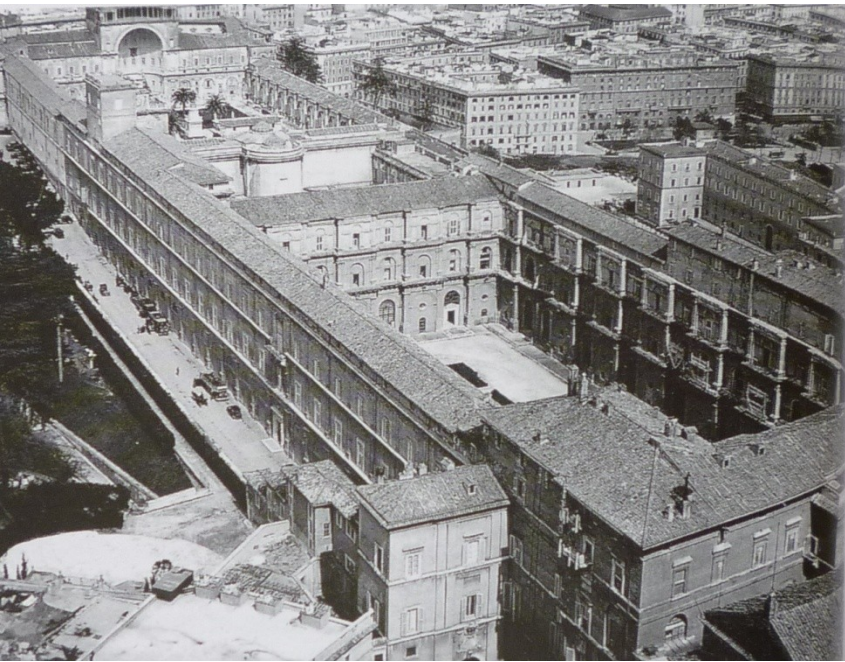

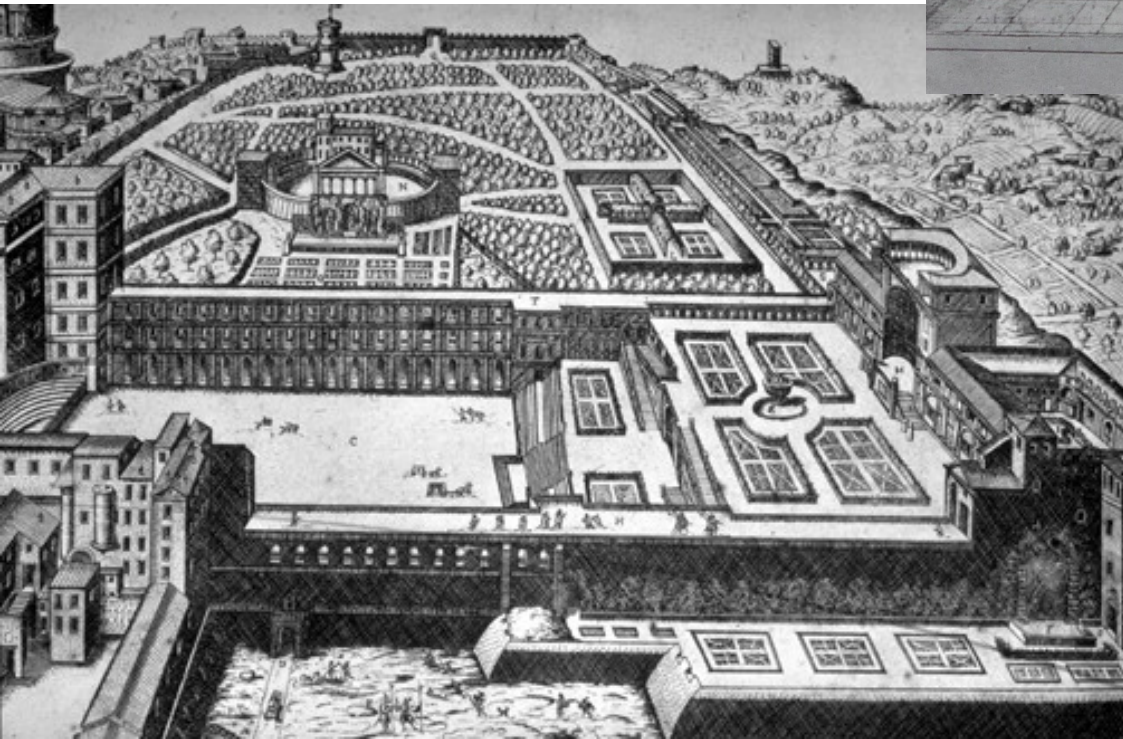
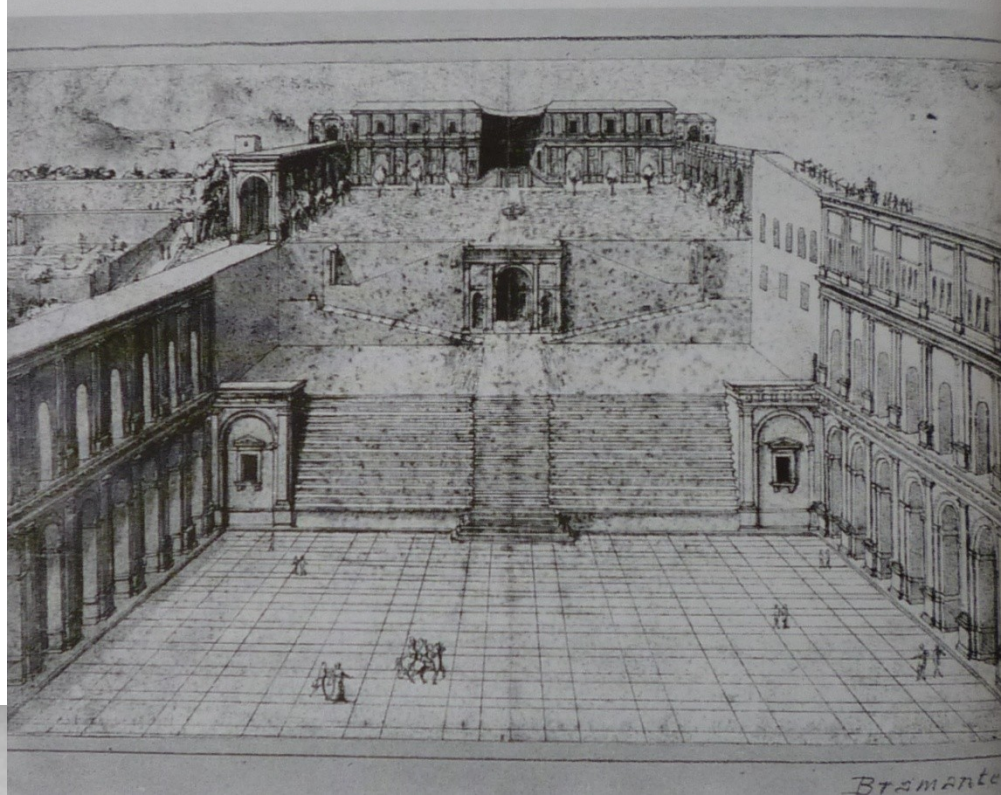

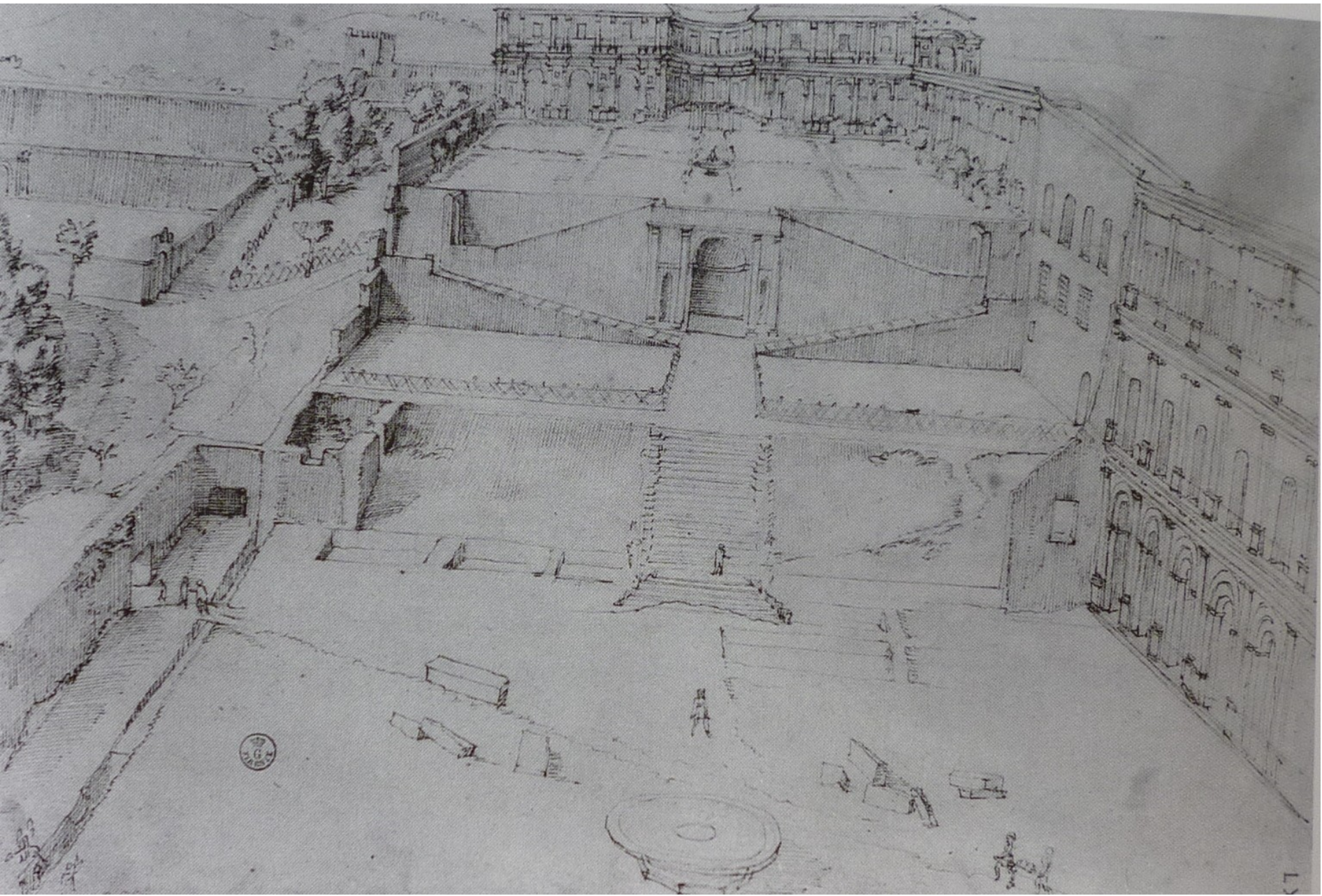

[5] Maarten van Heemskerck, *Brunnen und Apoll vom Belvedere*, Zeichnung, Römische Skizzenbücher, Staatliche Museen zu Berlin, Kupferstichkabinett, Bd. I fol. 23r

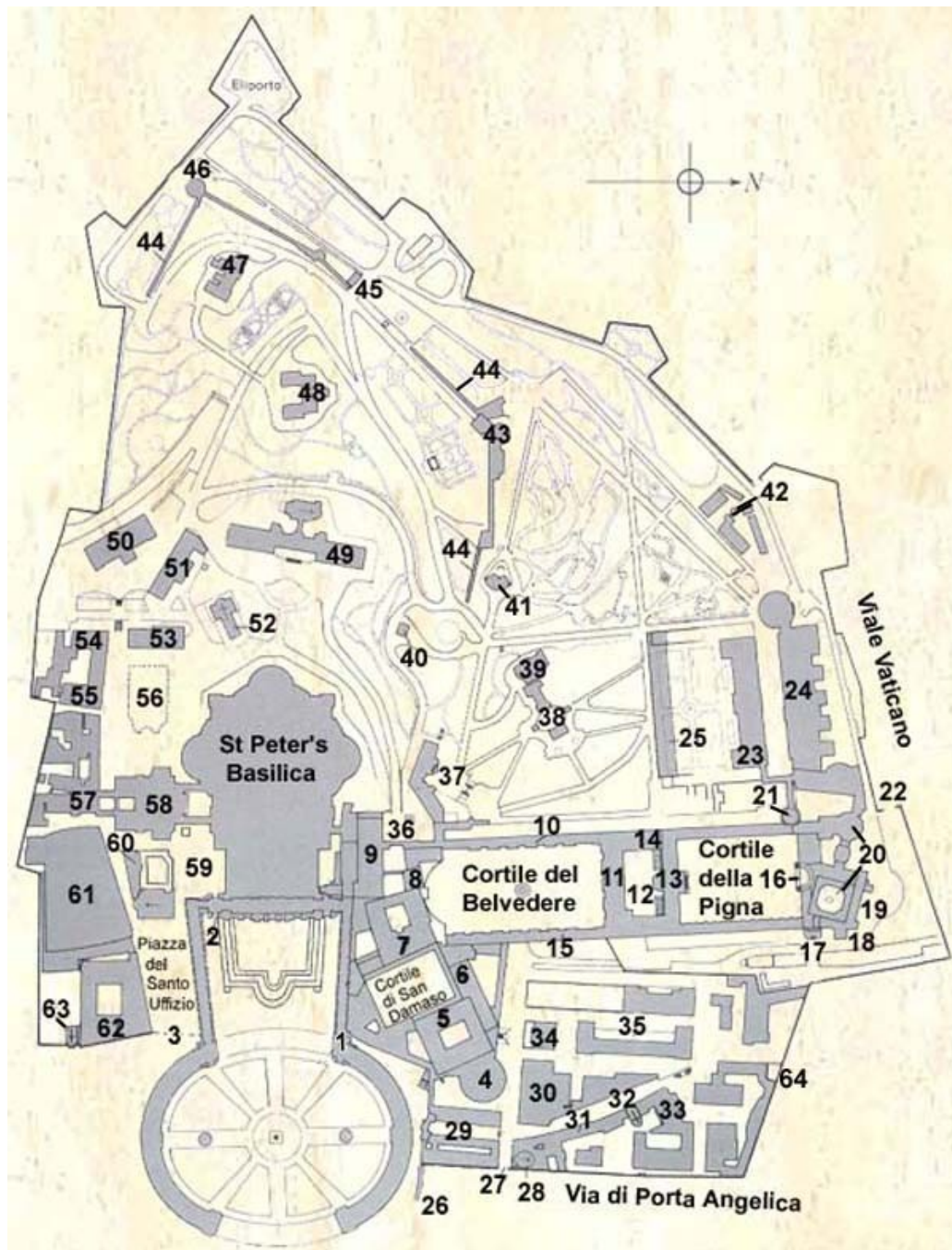

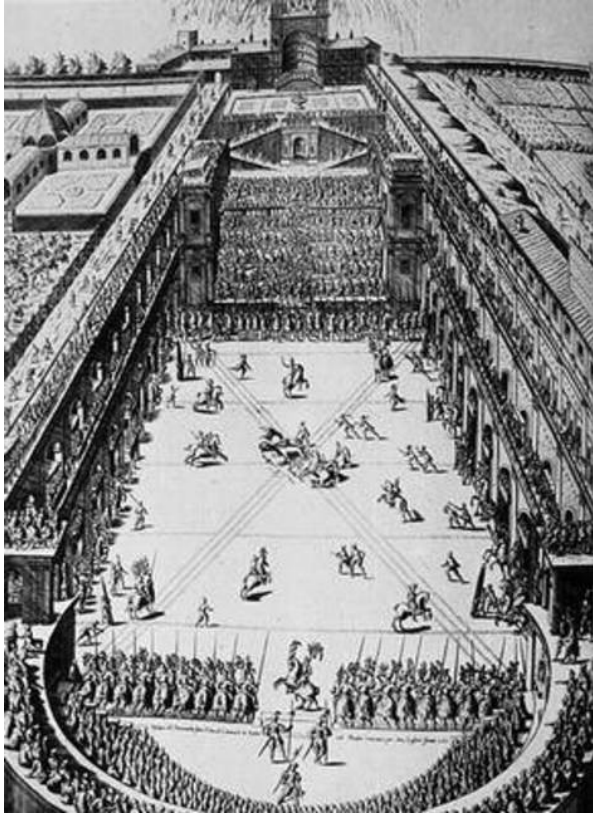

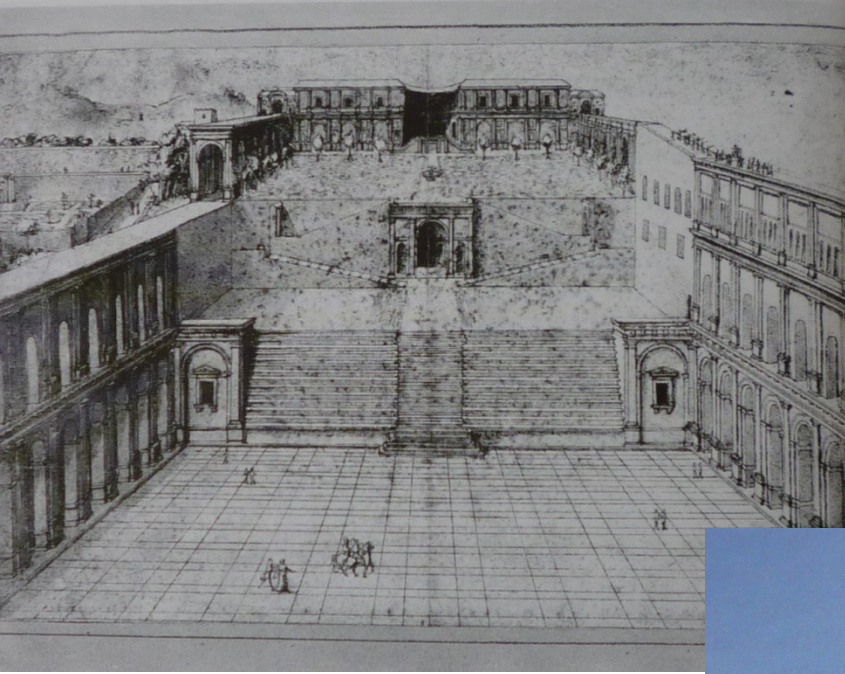

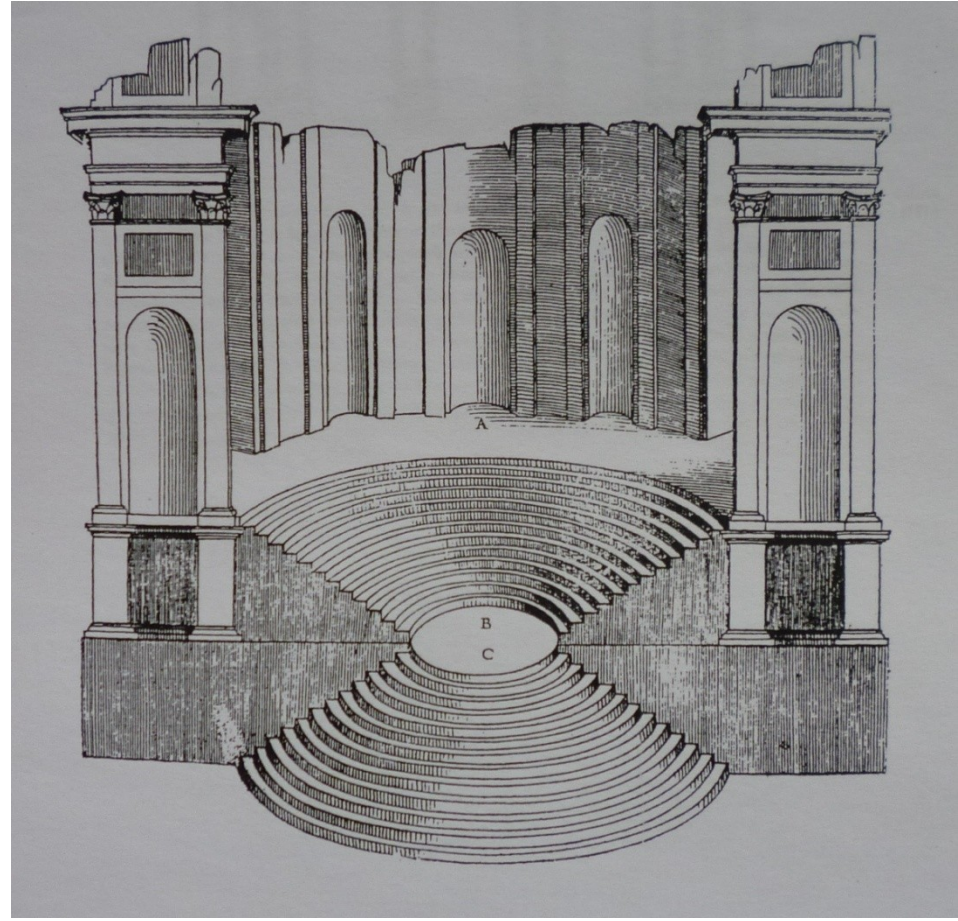
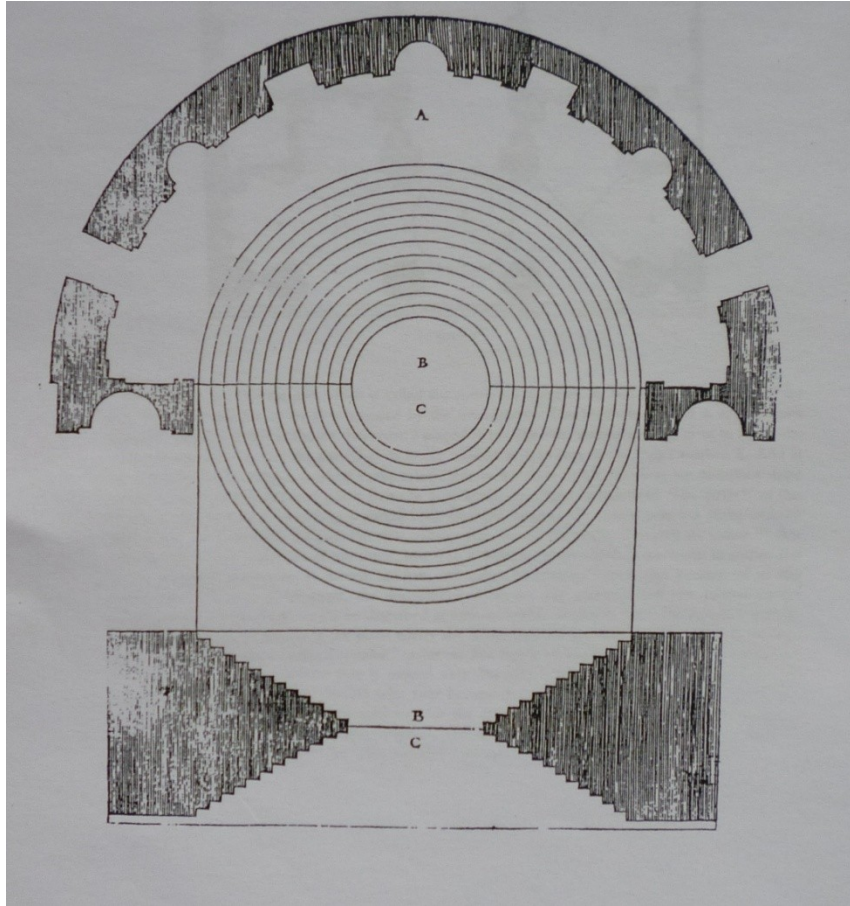

Kritika stavební technologie (G. Vasari)

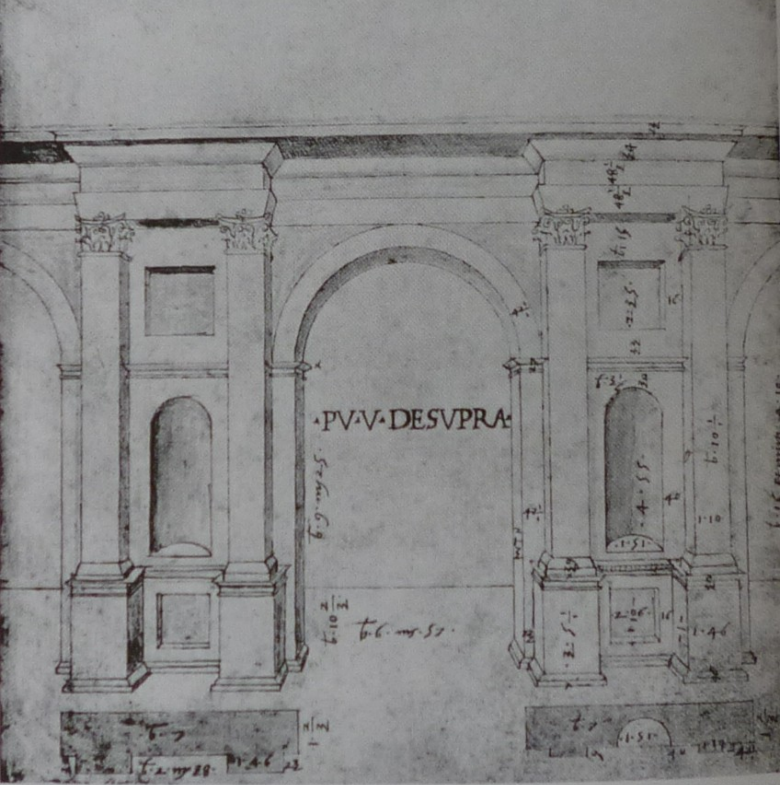
- *Potíž bylo v tom, že měl Bramante hrabivé spolupracovníky...chvat způsoboval, že Bramante dával zdít základy bez dalšího zkoumání...Tato nepozornost je příčinou, proč jsou jeho stavby plné trhlin a proč jim hrozí zřícení, jak se stalo s kusem chodby, který se v délce osmdesáti loktů zřítíl na Klementa VII.*

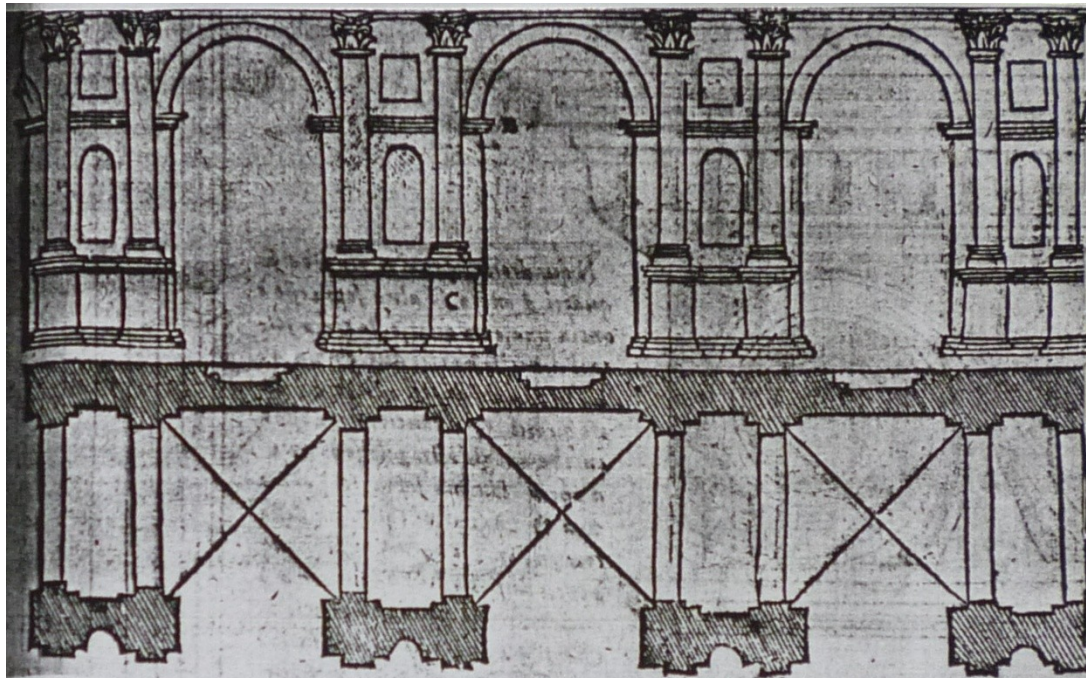

Východní portál
Belvederského nádvoří

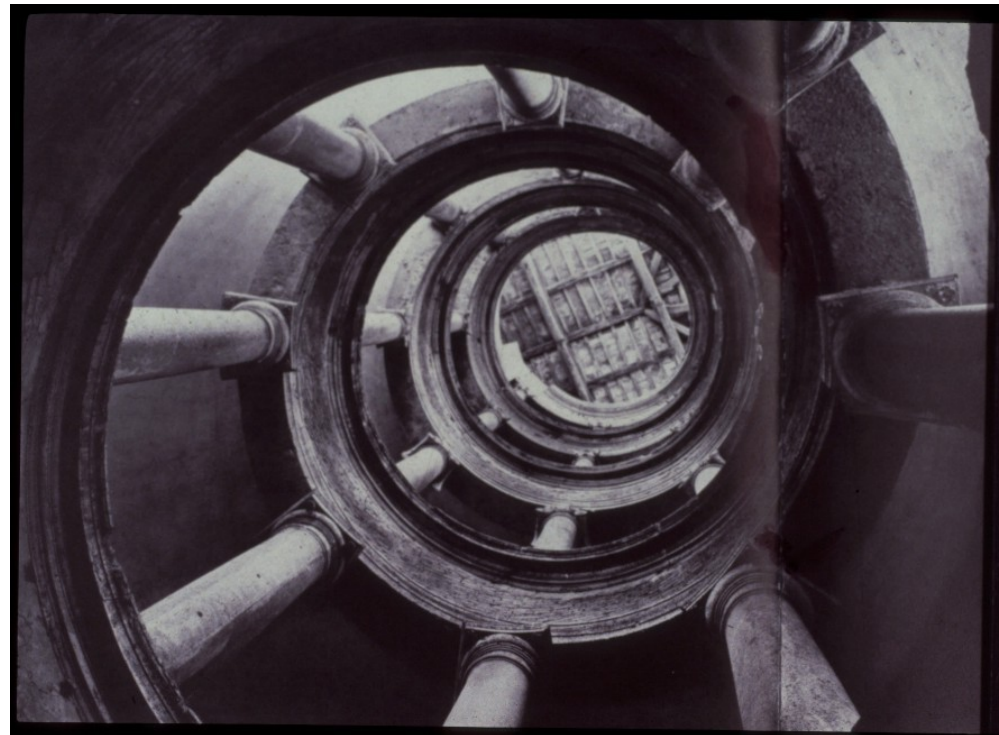
13. Donato Bramante: Rome, Vatican, Cortile del Belvedere, perspective

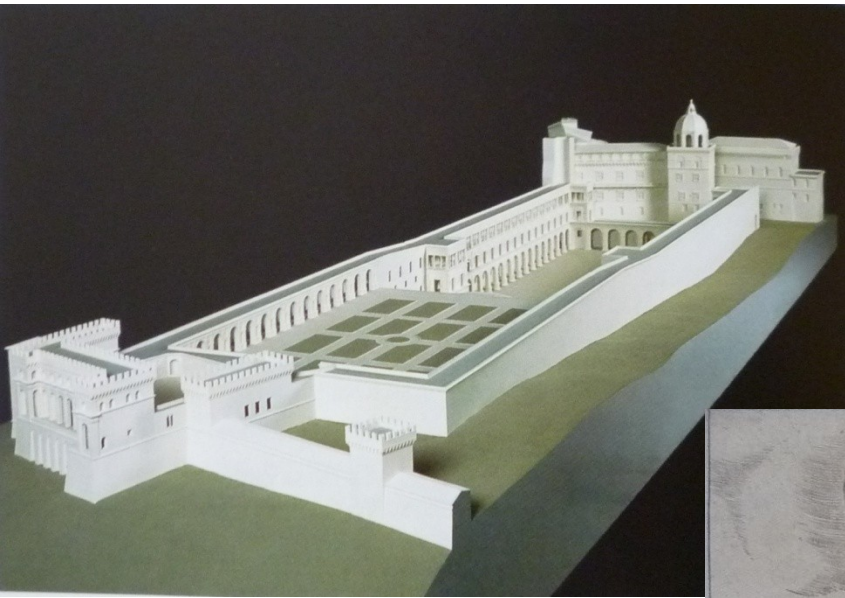

G. Vasari

- *Bramantovým dílem v Belvedéru je rovněž řada schodišť, různě uspořádaných podle toho, jak jsou vysoko, anebo nízko. Je to překrásná práce, provedená v dórském, iónském a korintském slohu a plná svrchovaného půvabu...*

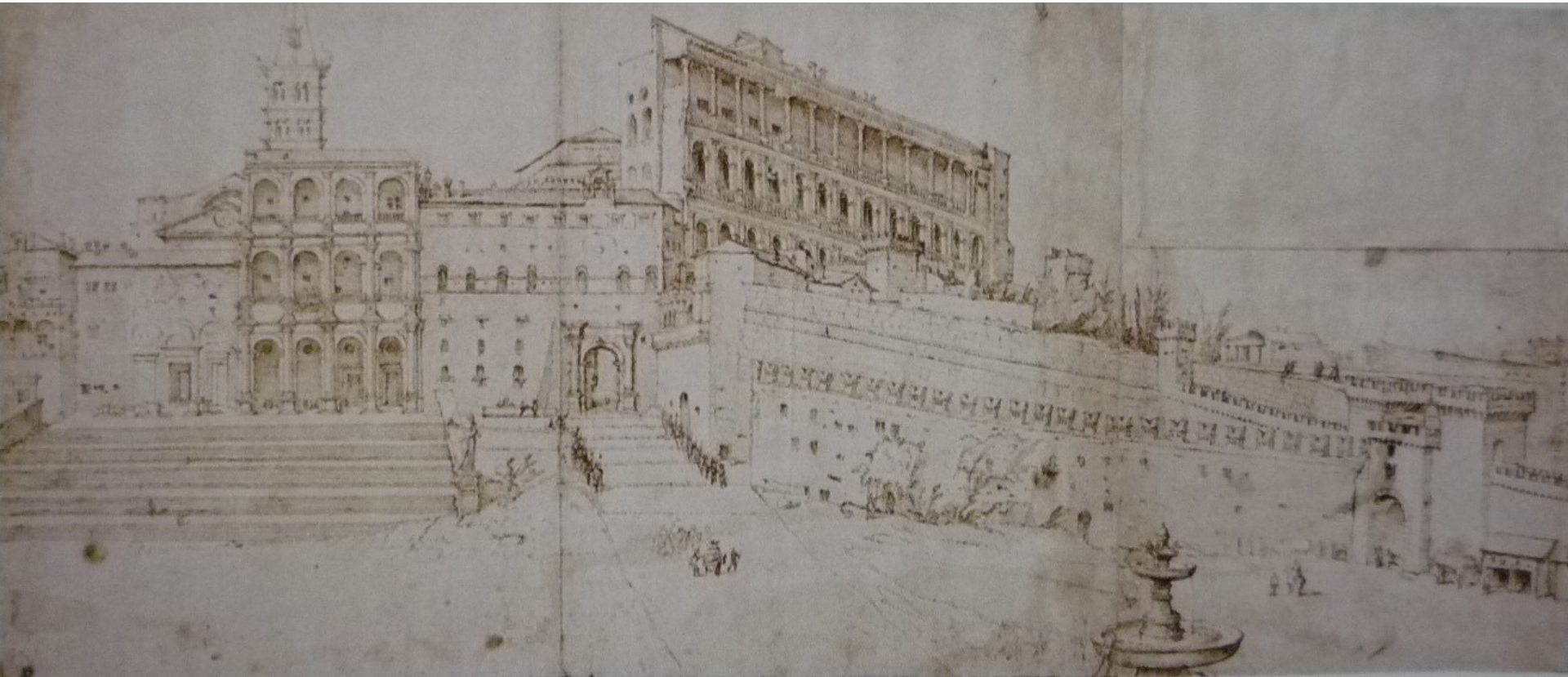

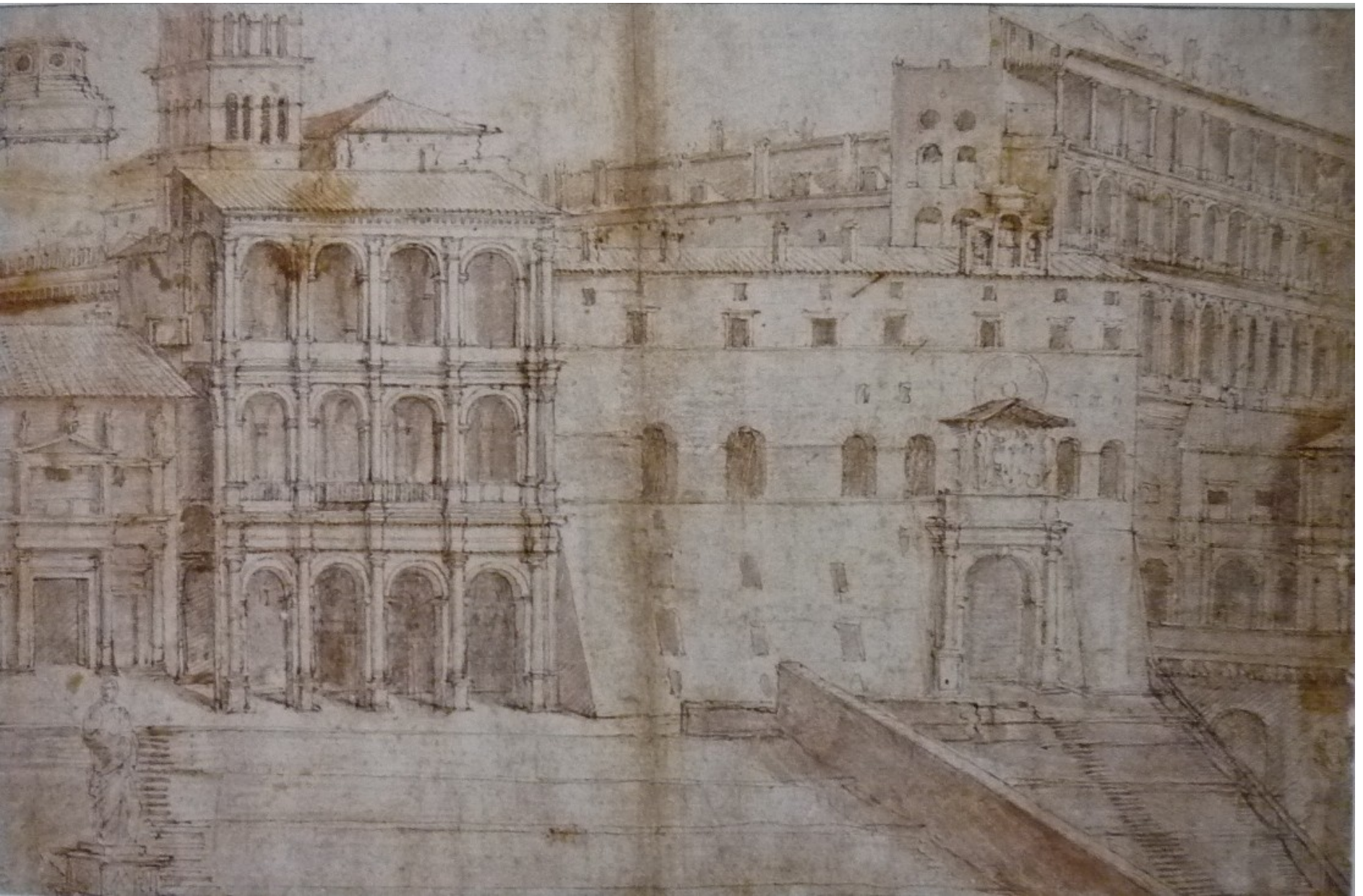
Henri Cluier inven.

Belvedere Romanum

Philippe Galle excud.

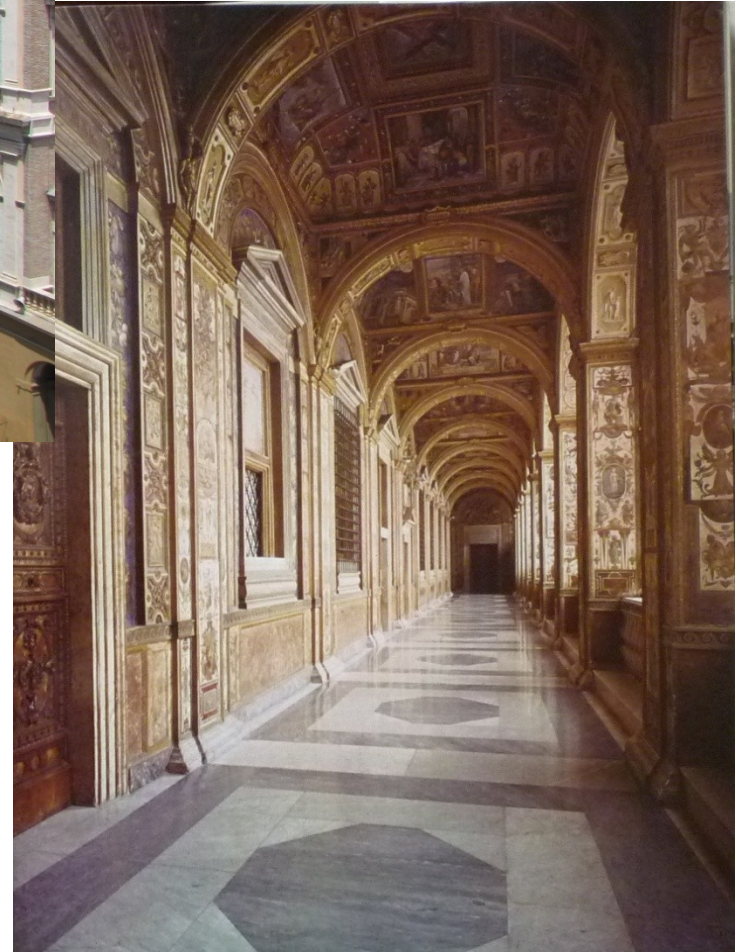
Loggie Vatikánského palác, před 1510

Cortile di S. Damaso

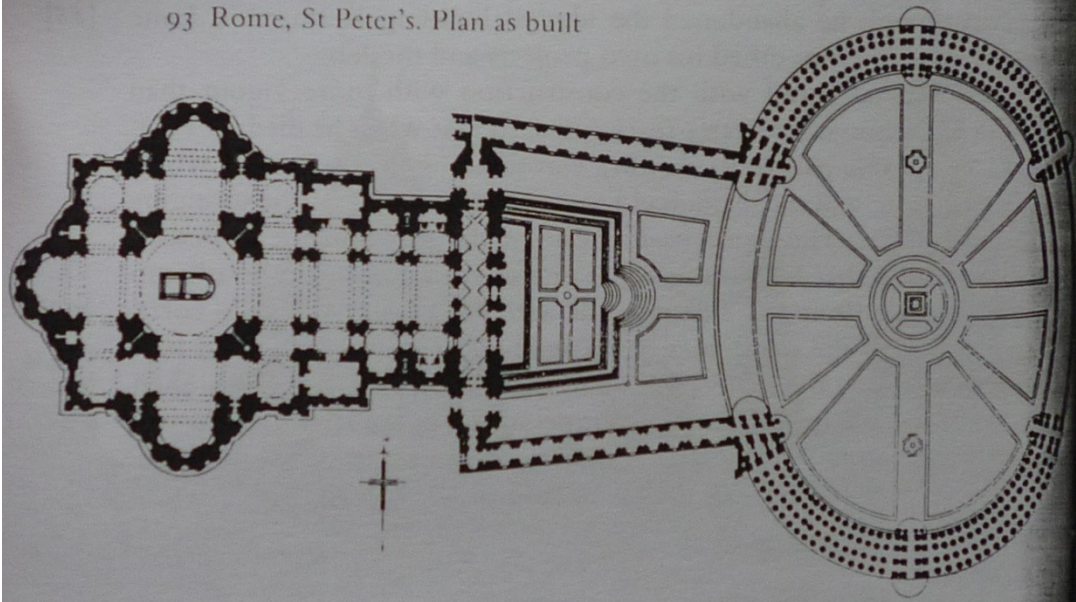

Sv. Petr ve Vatikánu

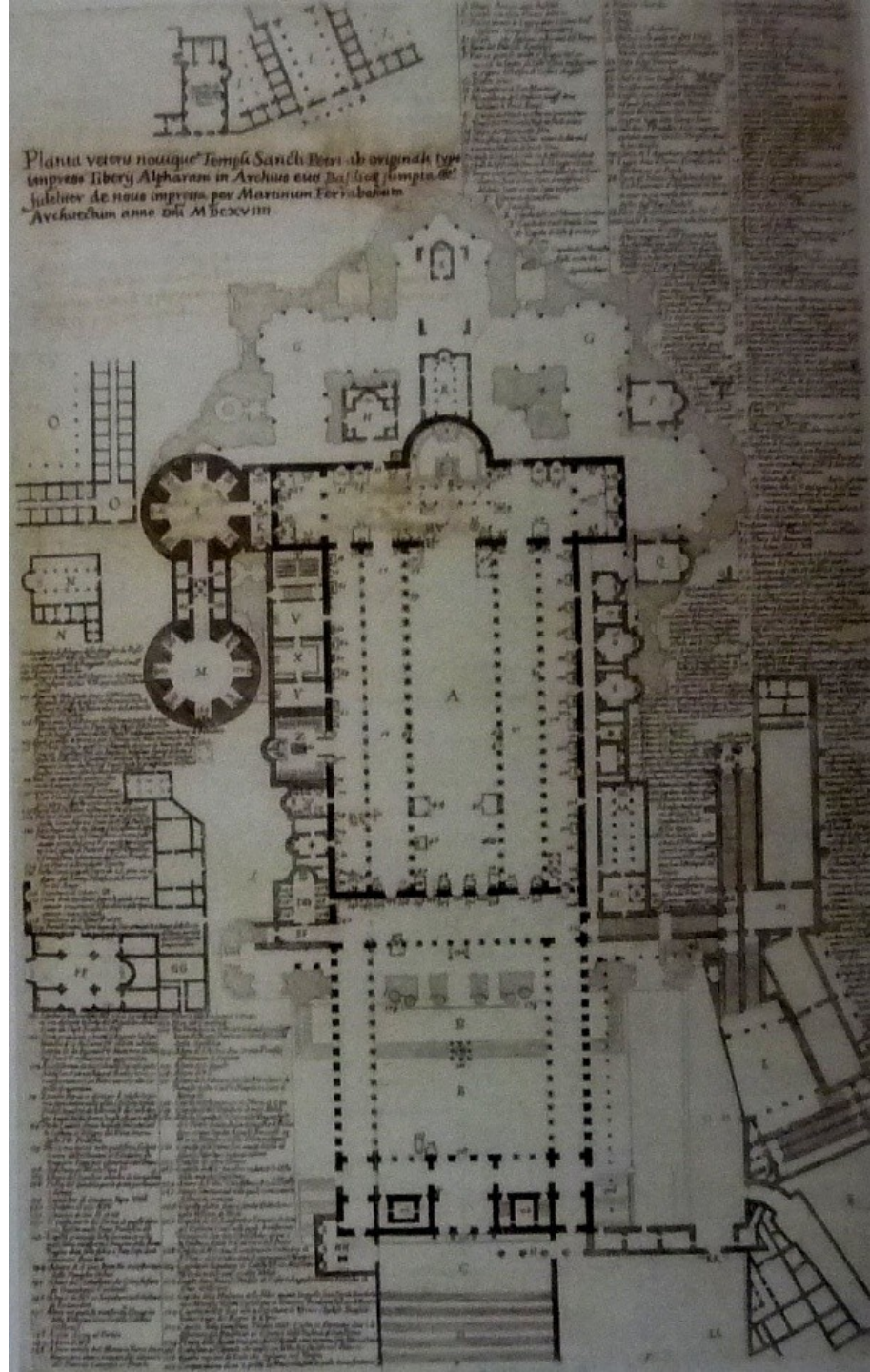
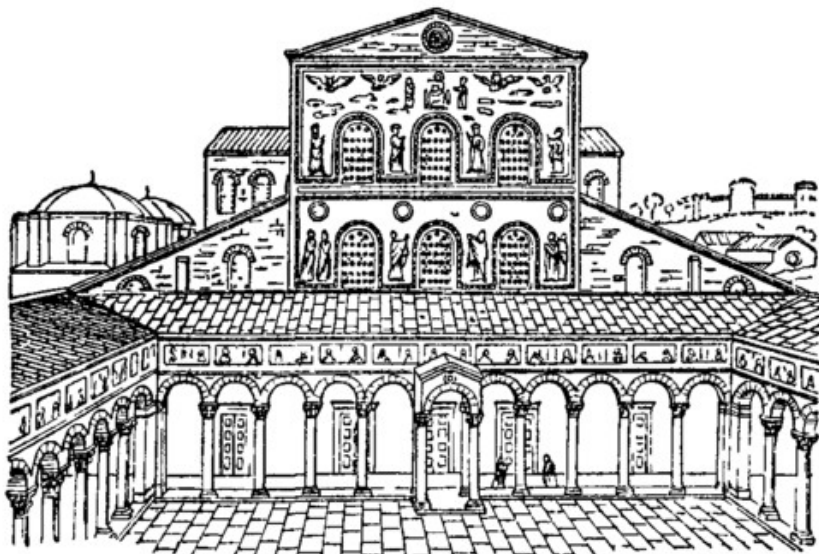

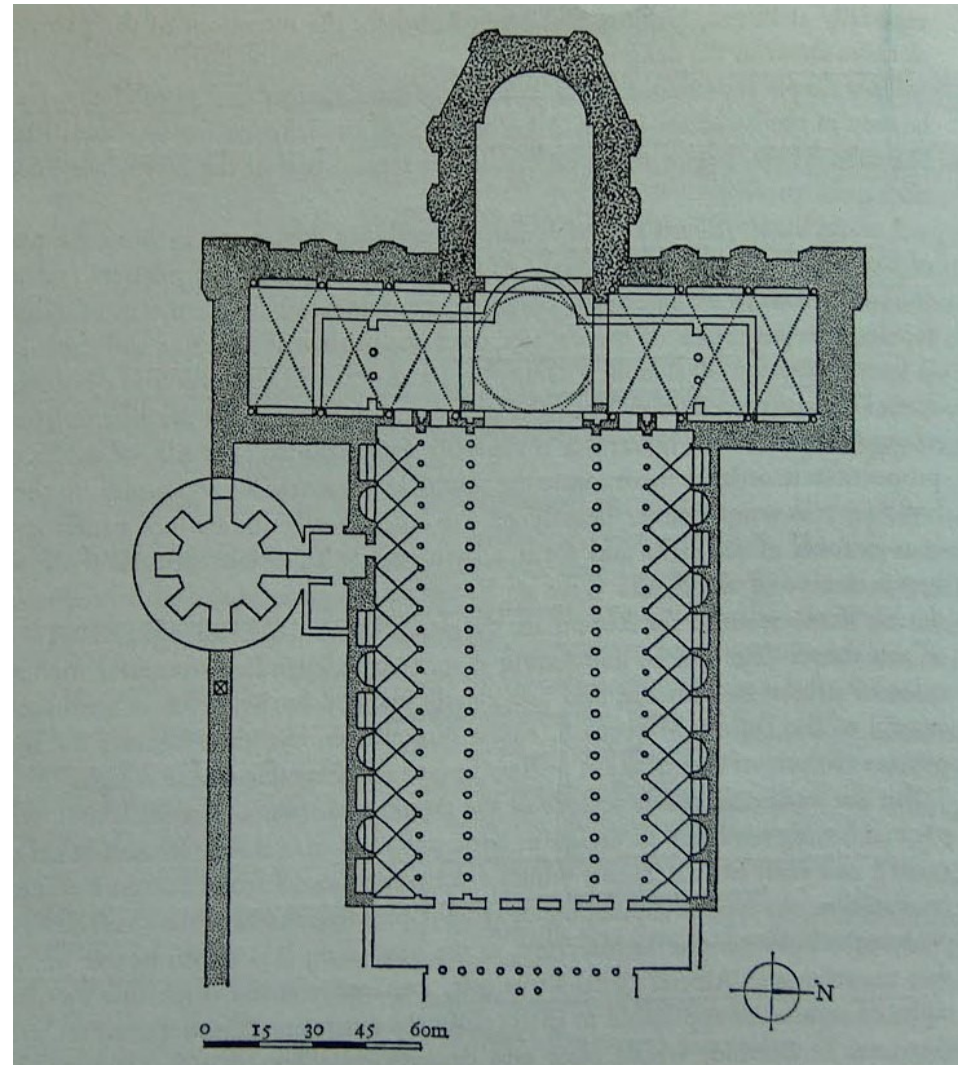
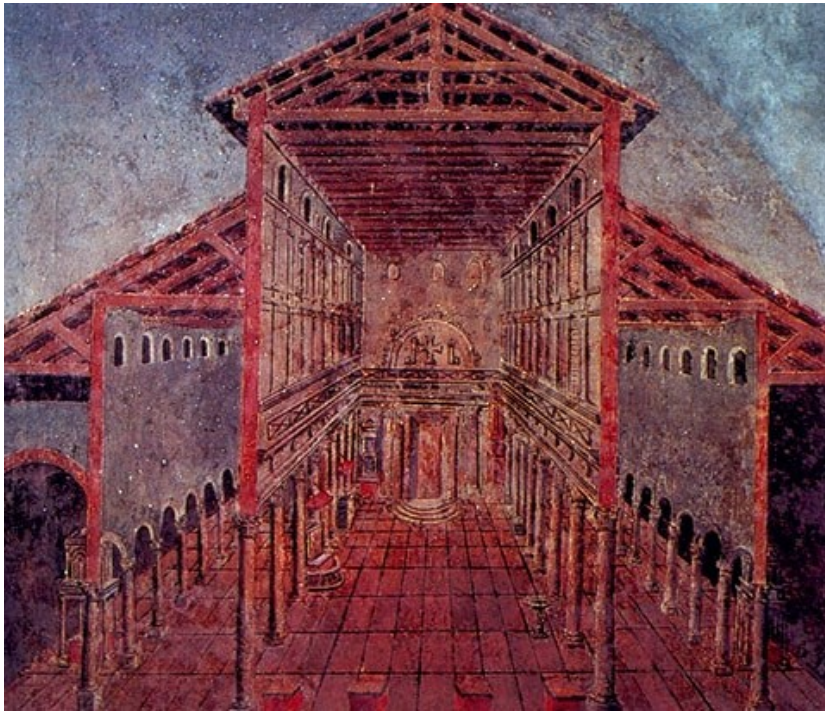

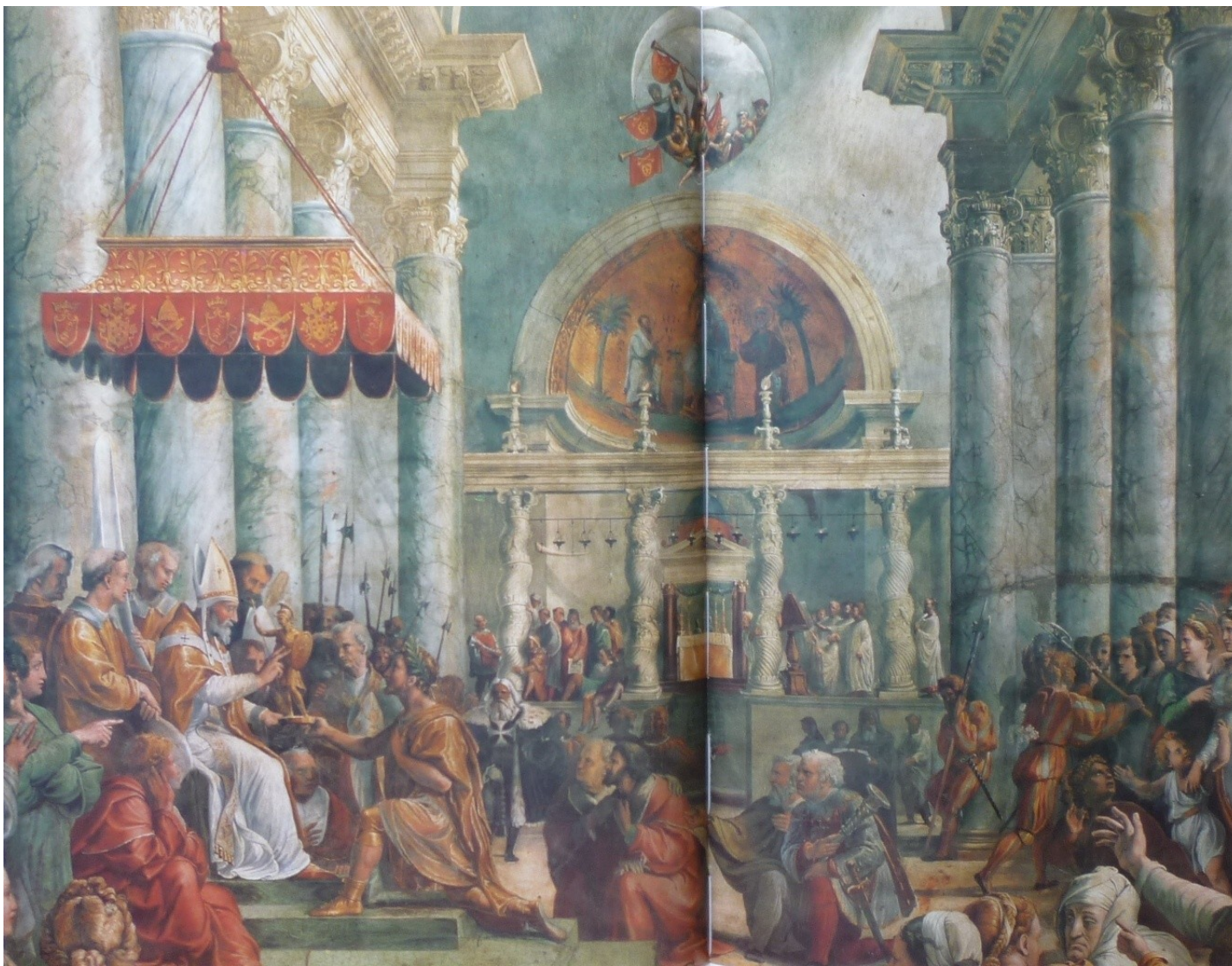
Tiberio Alfarano, Starý a Nový sv. Petr, před 1590

Vatikán: Sv. Petr, řez Konstantinovy baziliky
L. B. Alberti a B. Rossellino, Projekt sv. Petra, kol. 1450

Giulio Romano, detail staré Konstantinovy baziliky sv. Petra, freska *Konstantinova donace*, Vatikán, Sala di Constantino, 1524

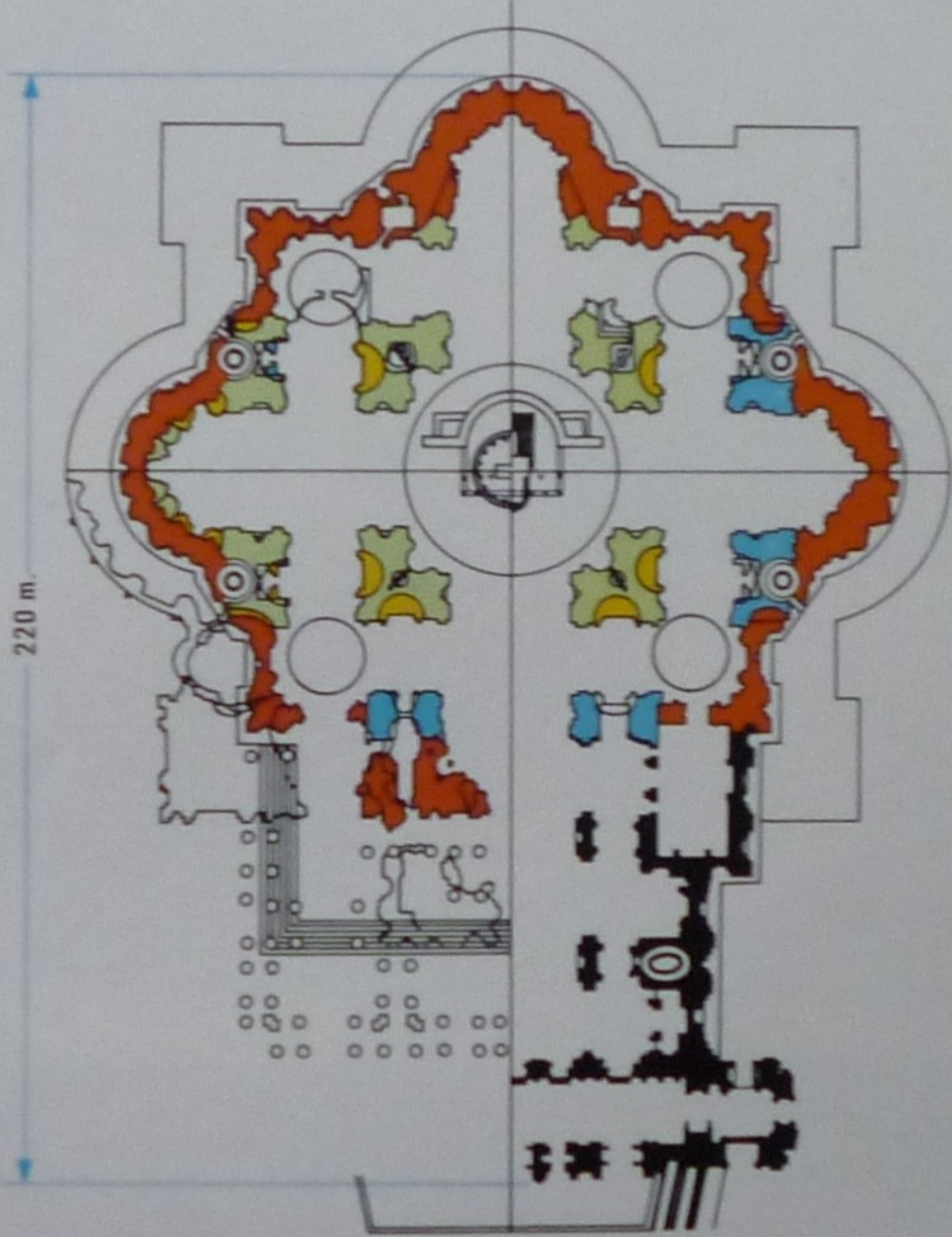

- *A jeho touha vidět, jak stavba postupuje byla prý tak velká, že ve starém chrámu San Pietro zničil řadu krásných věcí, papežských náhrobků, maleb a mozaik; tím vymizela z paměti řada podobizen významných lidí, jež byly rozmístěny po kostele, hlavním chrámu všech křesťanů...*

IN NOMINE DOMINI AMEN

AD MARCVS ANTONIVS
 In
 SVETVS
 QVA
 ACTVM ROME

Bramante Raffael A. da Sangallo Michelangelo Maderna

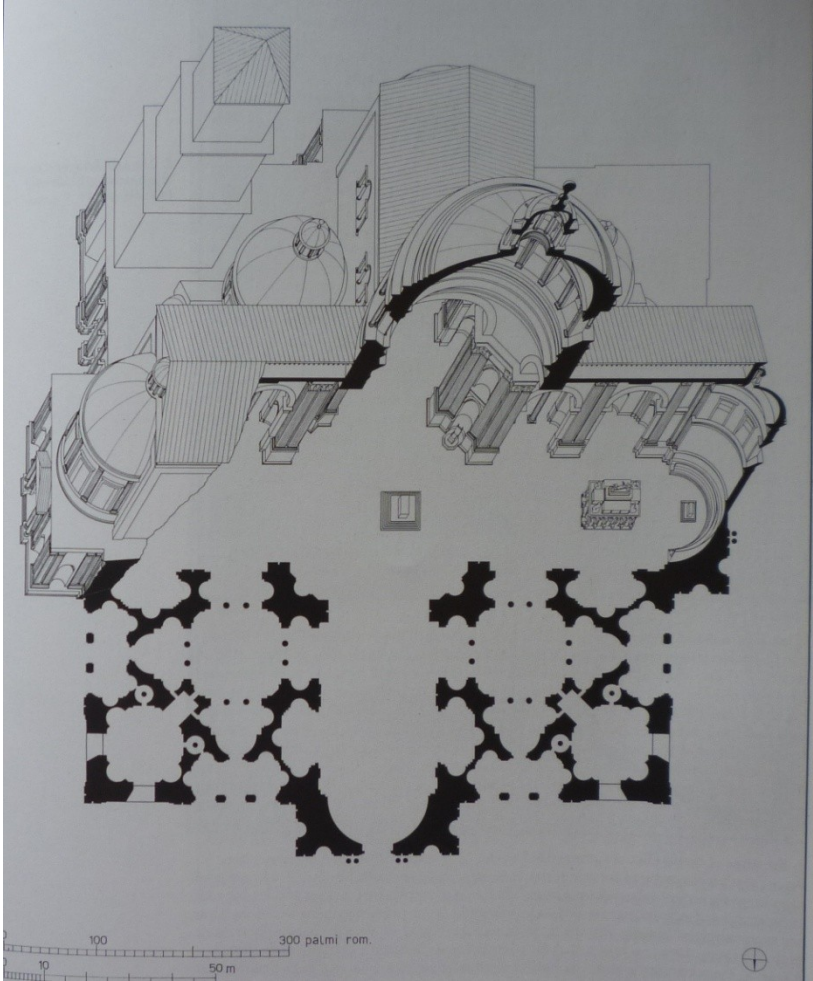
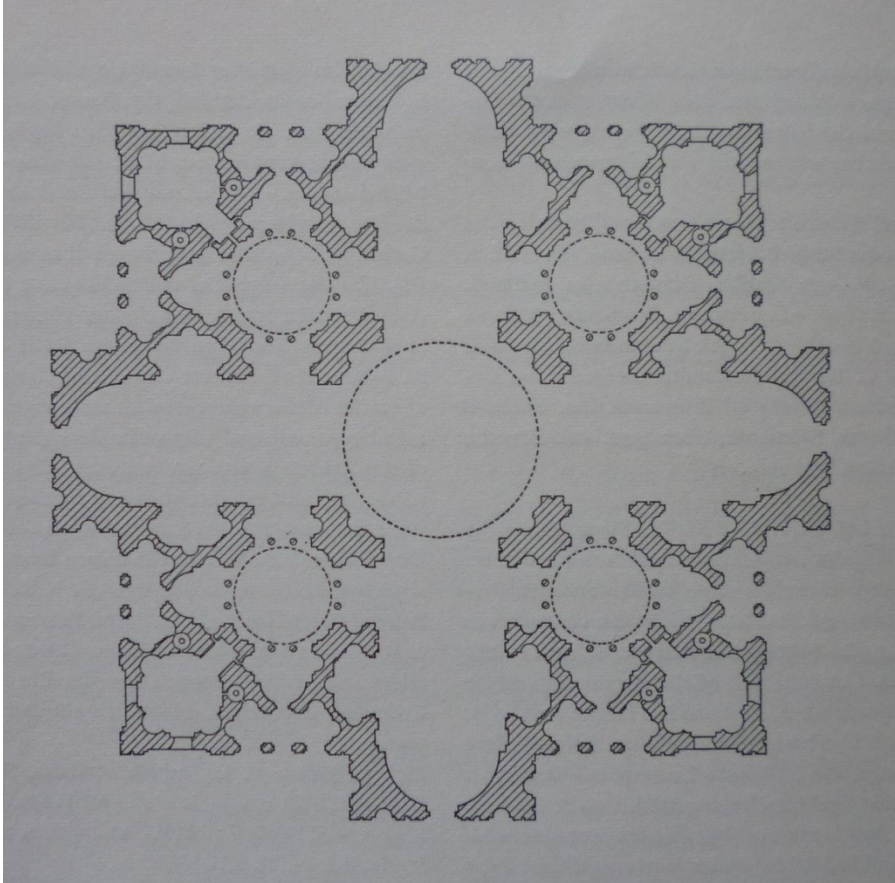
Sv. Petr ve Vatikánu (G. Vasari)

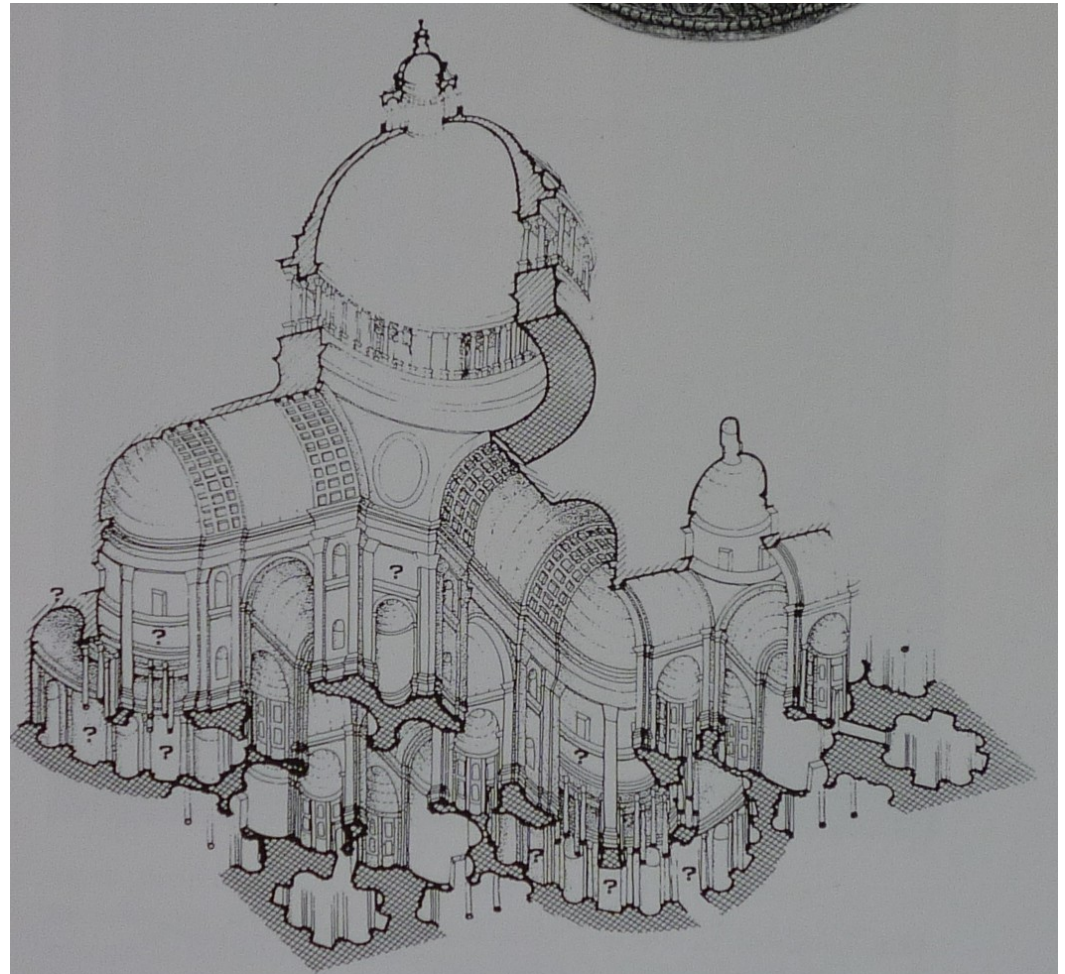
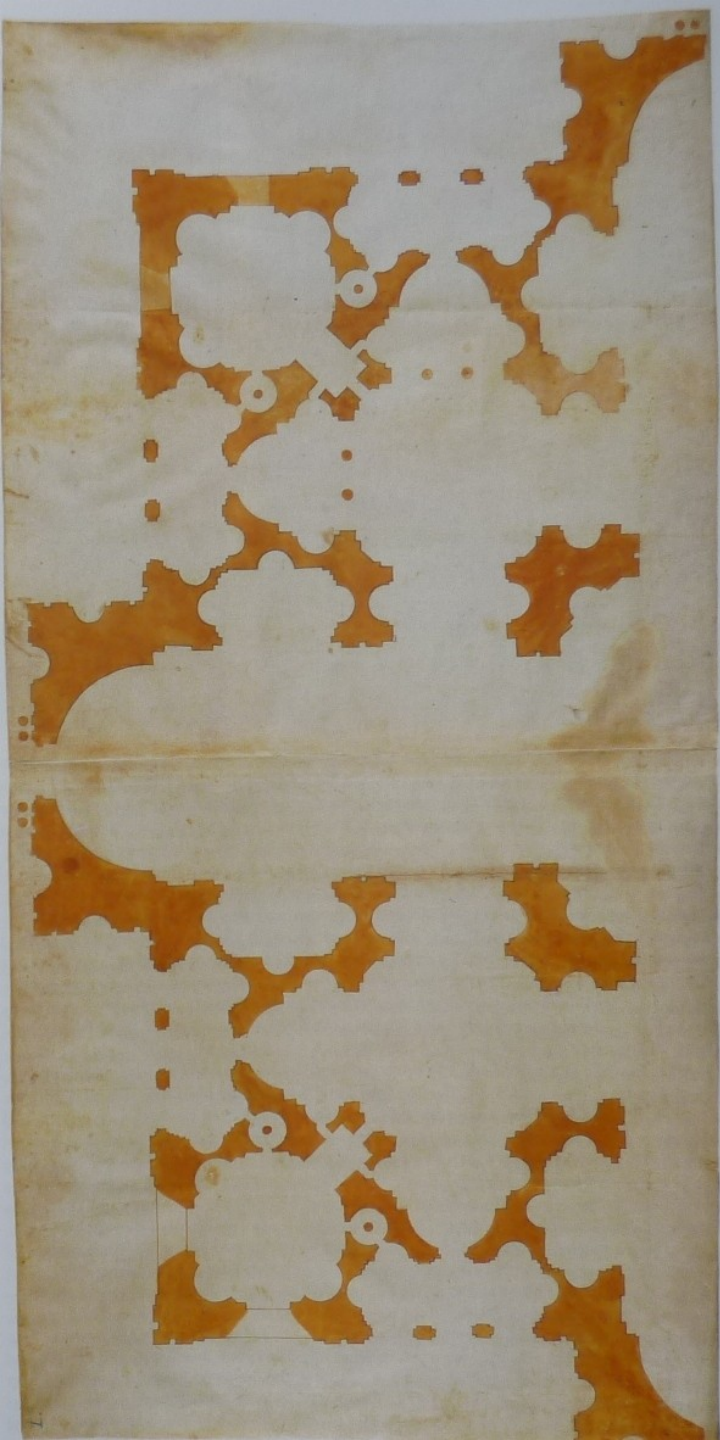
- *Když slyšel, že papež chce strhnout starý chrám San Pietro a postavit nový, nakreslil pro něho nesčetné návrhy, mezi nimiž jeden obzvláště podivuhodný...tak jak to vidíme na medailích, jež dal razit papež Julius II....a pak se pustil do práce s úmyslem překonat jak co do krásy, umění, vynalézavosti a řádu, tak co do nádhery, bohatství a výzdoby všechny stavby, jež v Římě vznikly...*
- *S obvyklou rychlostí položil základy a ještě před papežovou a svou smrtí dovedl stavbu u všech čtyř pilířů až k římse, kde začínají oblouky, jež sklenul sed svrchovanou rychlostí a dovedností ...kromě čtyř oblouků, které nesou kupoli, nezůstalo z jeho díla nic...*
- *Bramantovo pojetí celé této stavby přesahovalo všechny meze*

Ambrogio Foppa (Caradosso),
Zakládací medaile sv. Petra, 1506

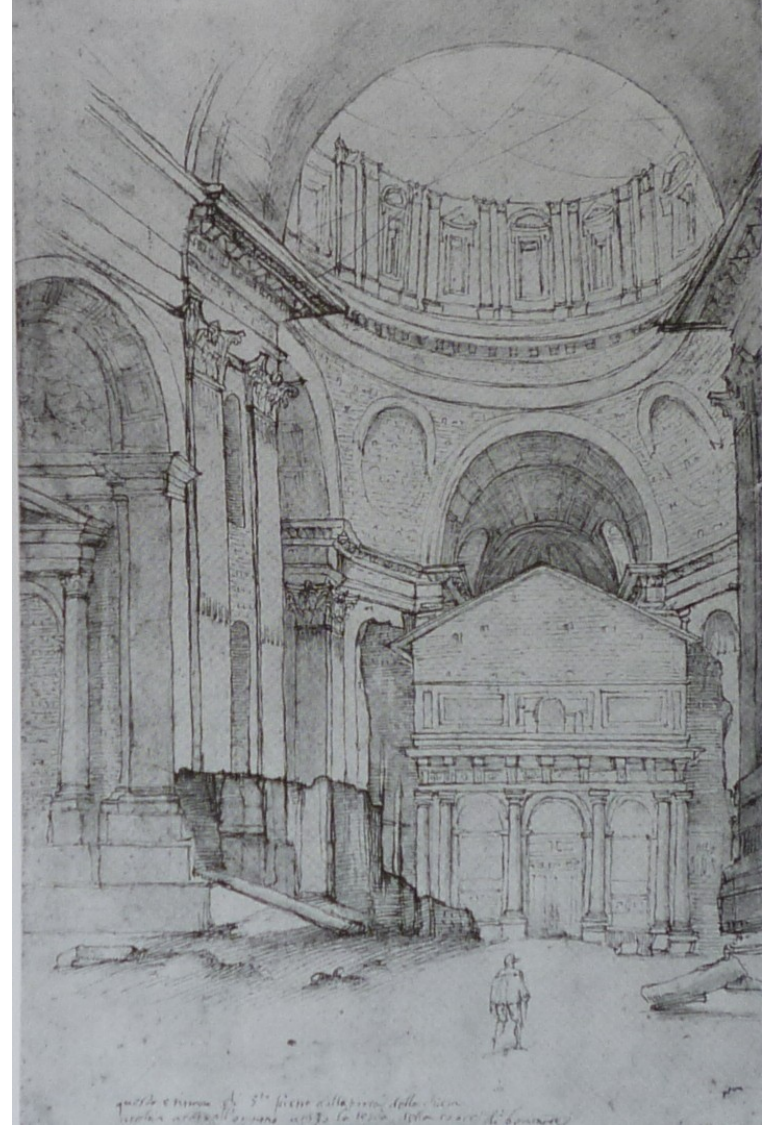
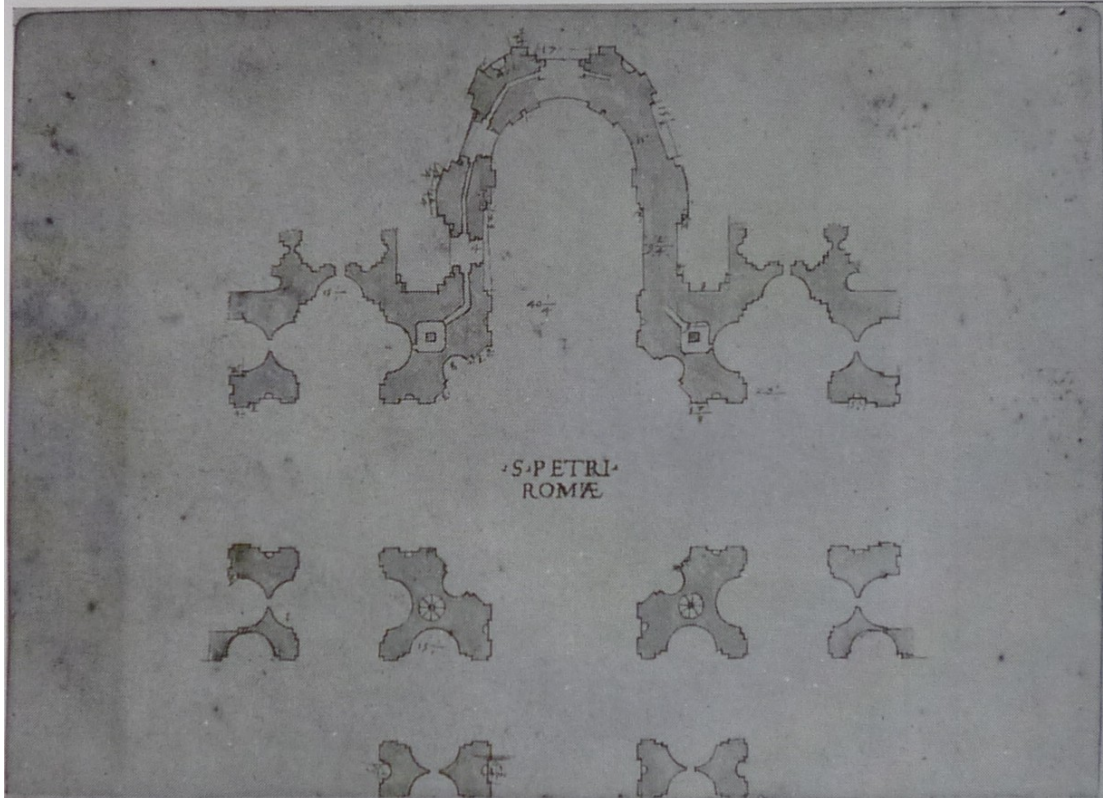
[338]
Cristoforo Foppa

18.5 St. Peter's, Rome, axonometric view after **Donato Bramante's** second plan of 1506 (after Bruschi)

19. (below) Donato Bramante: Rome, St Peter's, plan, c. 1514, from the Codex Coner. London, Sir John Soane's Museum

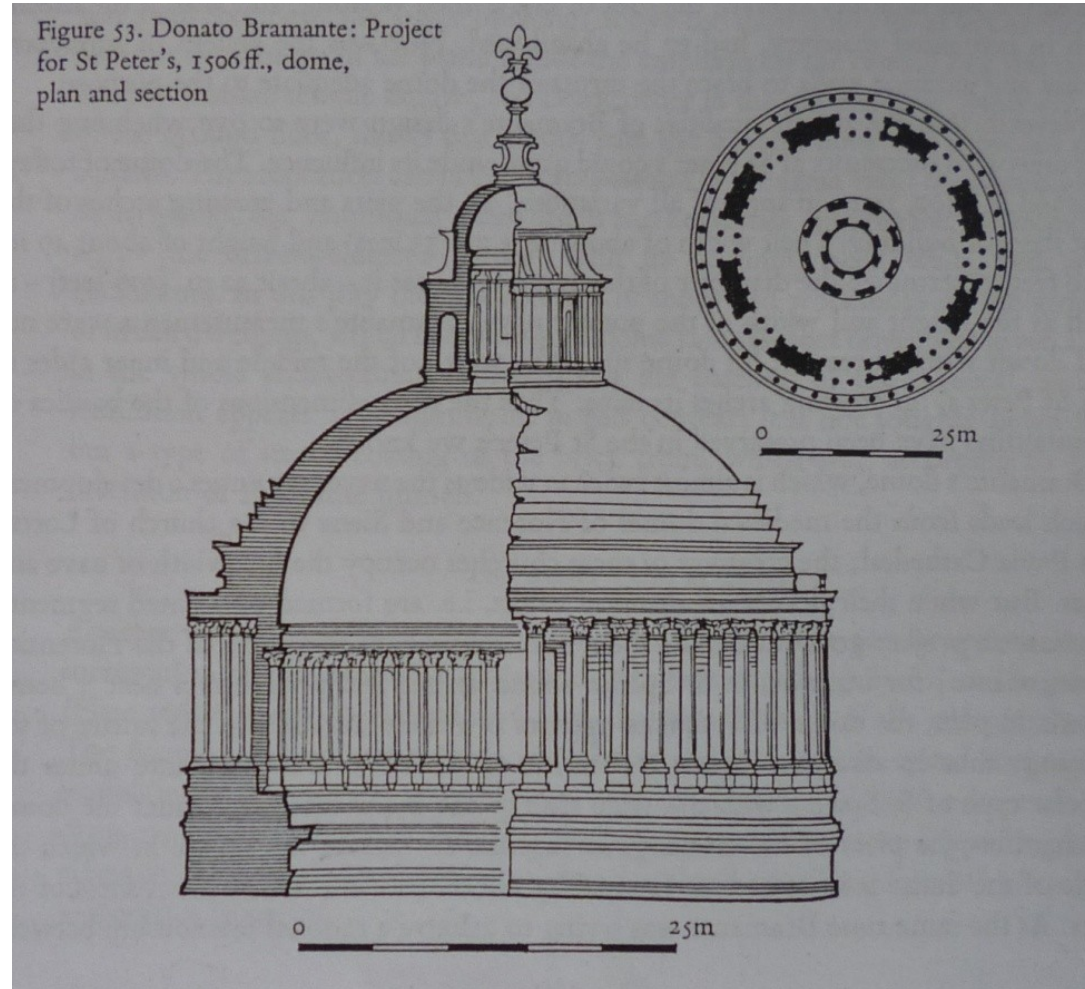

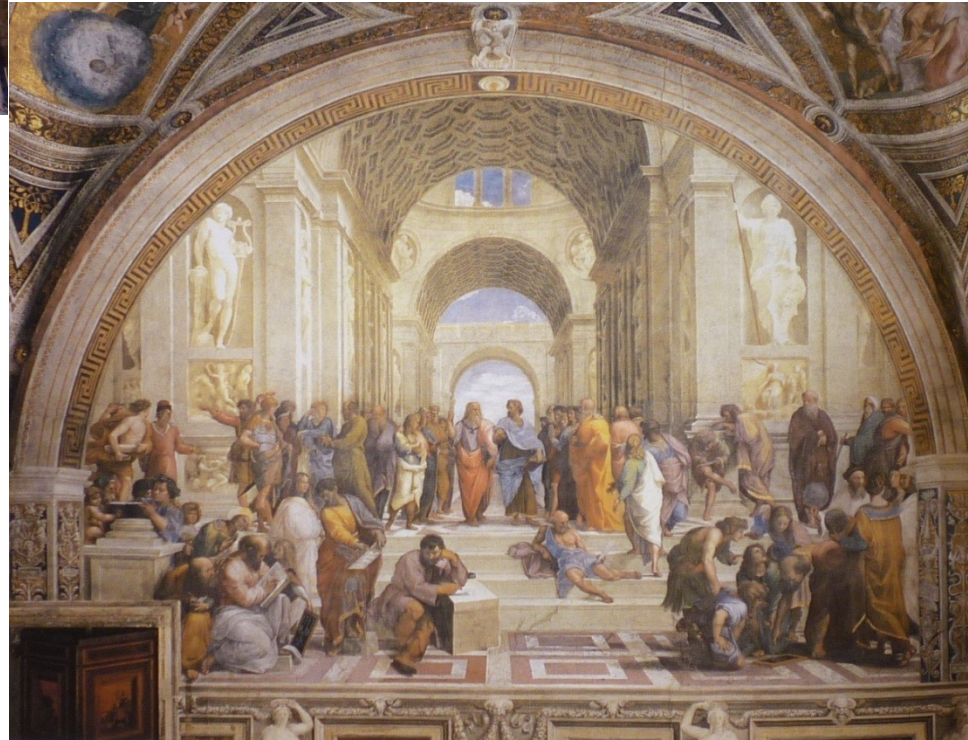
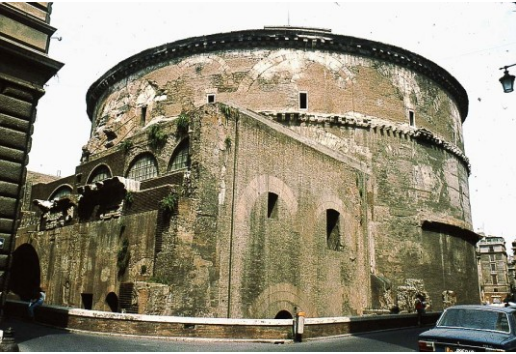
Battista Naldini, Pohled do křížení sv. Petra, po 1540

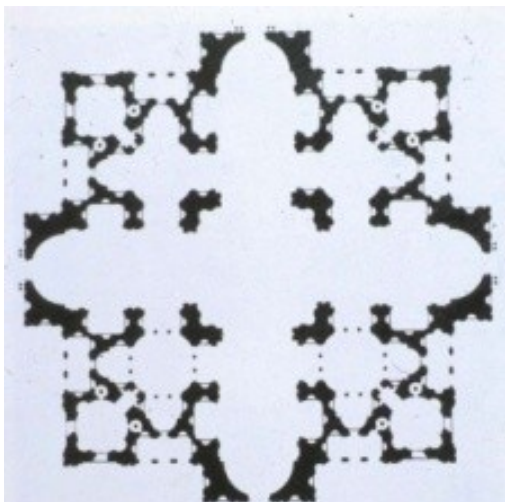
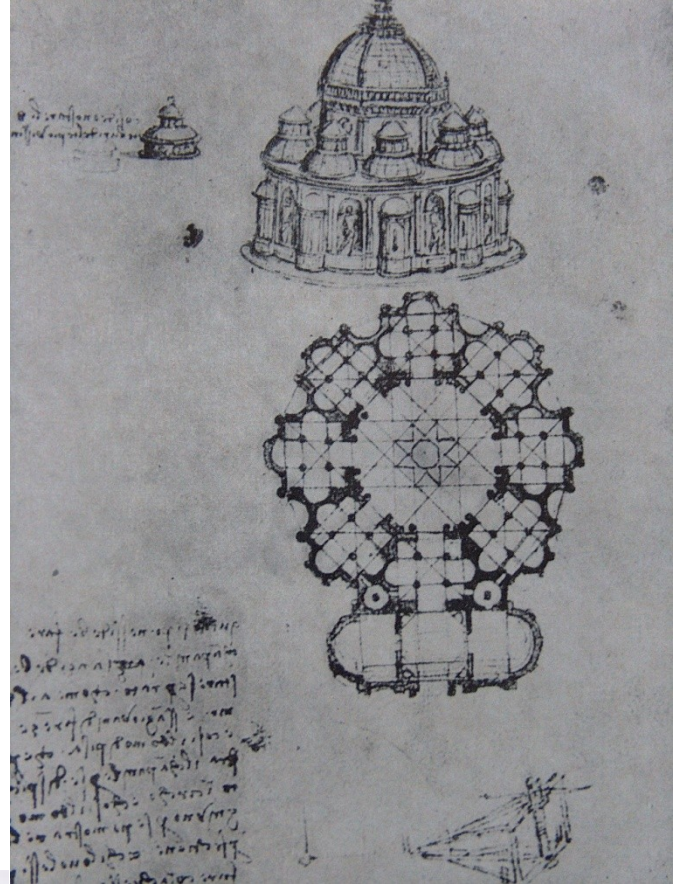
Bramanteho kupole sv. Petra, po 1506

Figure 53. Donato Bramante: Project for St Peter's, 1506 ff., dome, plan and section

100. Design by Bramante. Original Plan for

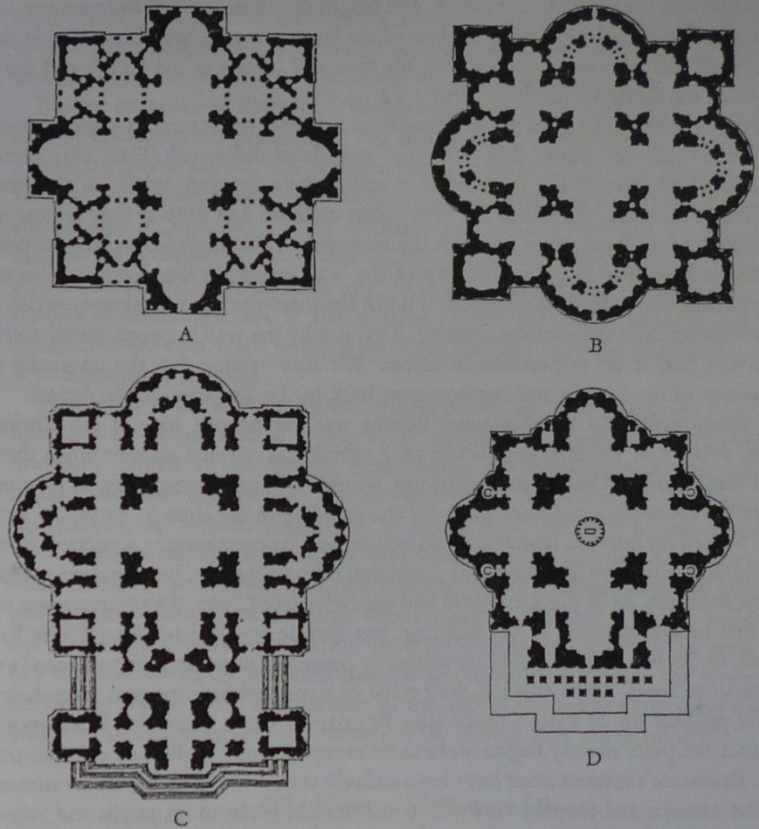
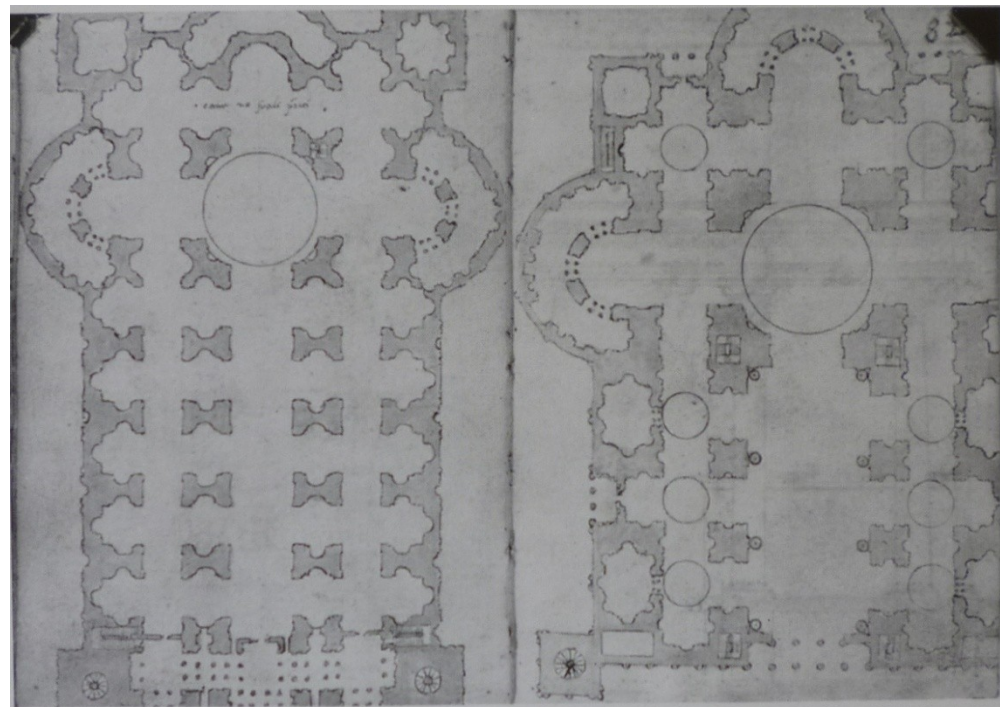
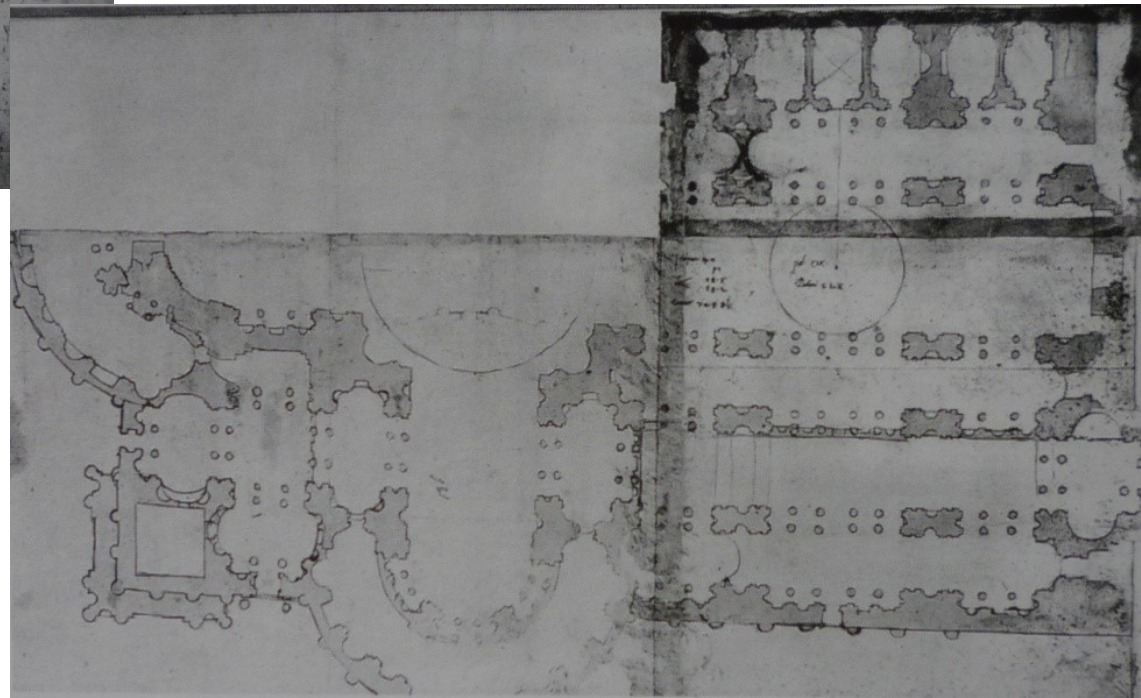
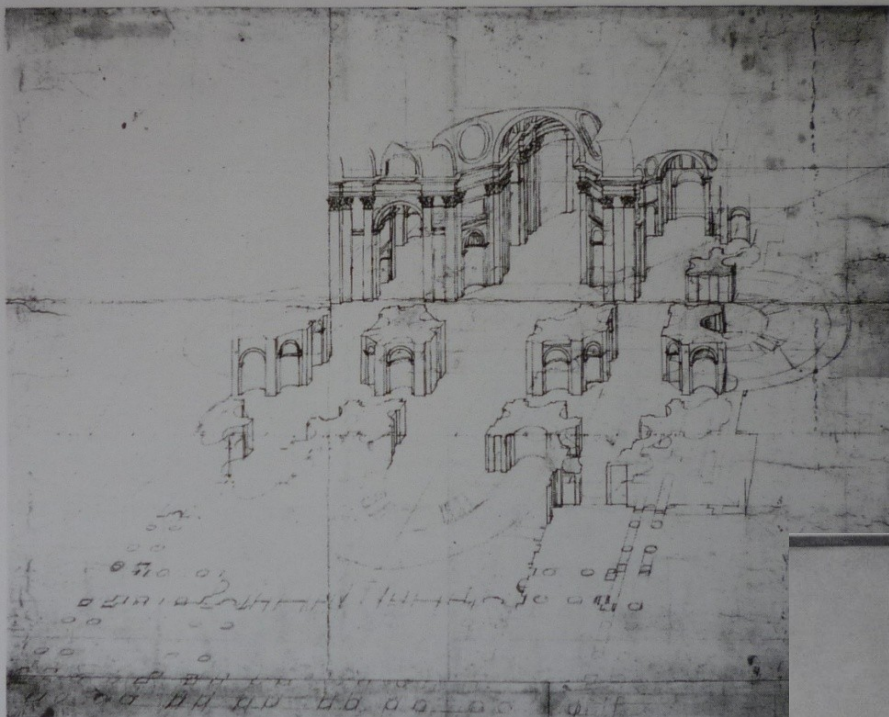

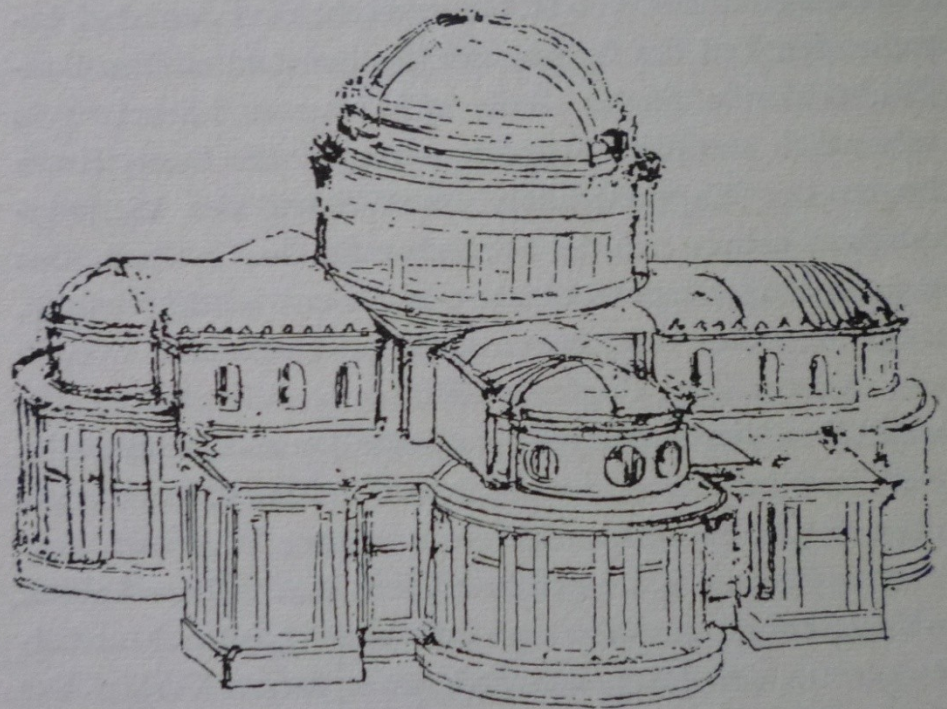
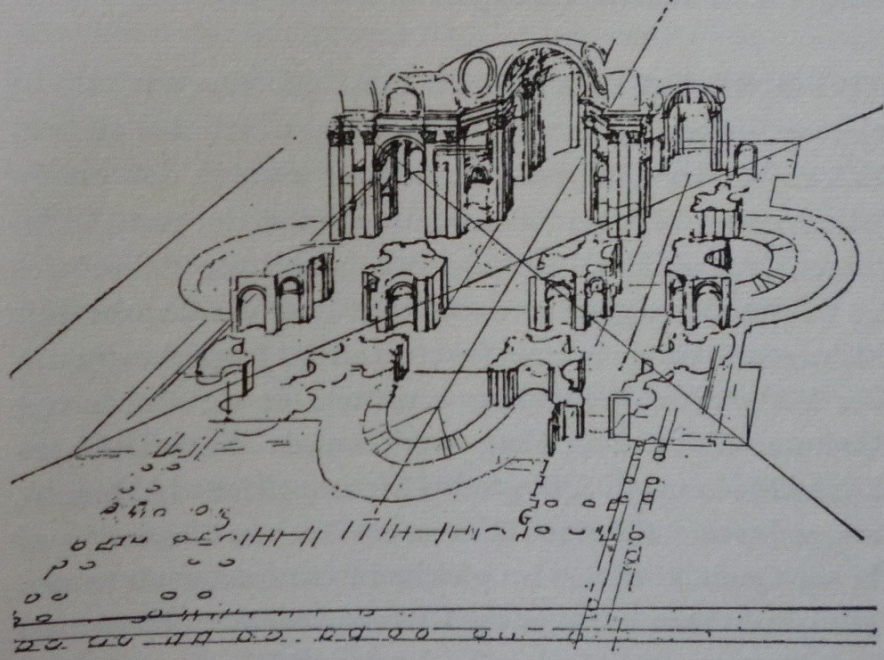
Figure 52. Rome, St Peter's, projects: (A) Bramante, 1506 ff.; (B) Peruzzi, c. 1520; (C) Antonio da Sangallo the Younger, 1540 ff.; (D) Michelangelo, 1546 ff.

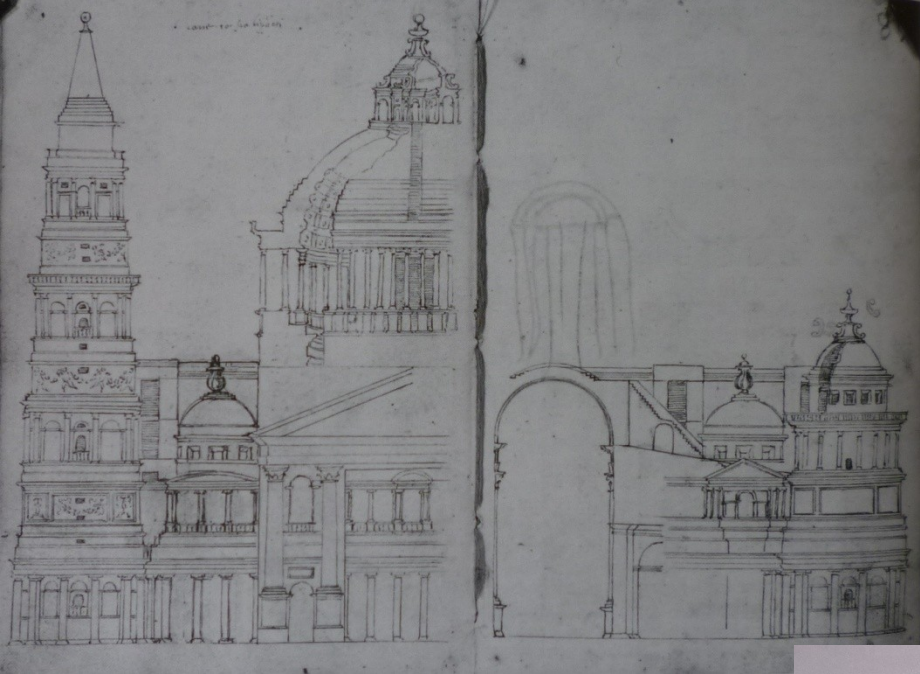

25. Baldassare Peruzzi: Project for St Peter's, bird's-eye perspective. Florence, Uffizi (A 2)

26. (above) Baldassare Peruzzi: Project for St Peter's, plan. Florence, Uffizi (A 14)

PROJECTS	Exterior Length (without pronao)	Exterior Width longitudinal body	Exterior Width transept	Span of the crossing arches	Dome: diameter of the springing line	Diagonal of the crossing	Diameter of the secondary domes
Old St. Peter's ¹	547,45	297,35	407	107,6	—	—	—
Nicolas' V project	ca. 760	ca. 330	ca. 550	40 b. (104,4)	40 b. (104,4)	148	—
Uff. 3A v. 1	—	—	—	40 b. (104,4)	ca. 56 b. (146,16)	ca. 72 b (188)	—
Uff. 3A r.	ca. 760 (?)	160-170 b. (417,6-443,7)	200 b. (522)	40 b. (104,4)	66 b. (172,26)	ca. 79 b. (206)	ca. 23 ¹ / ₃ b. (61)
Uff. 3A v. 2	ca. 760	ca. 192 b. (500)	—	36 b. (93,96)	66 b. (172,26)	ca. 79 b. (206)	ca. 32 b. (83,5)
Uff. 1A	ca. 600	ca. 600	ca. 720	ca. 105	ca. 185	ca. 216	ca. 92,25
Uff. 104A v.	—	—	—	ca. 105	ca. 185 (?)	—	—
Uff. 7945A r.	ca. 640	ca. 600	ca. 640	105	ca. 195	ca. 220	116,5
Fondation medal	ca. 628	ca. 628	ca. 720 (?)	105 (?)	ca. 195 (?)	ca. 220 (?)	116,5 (?)
Uff. 7945A v.	ca. 685-720	ca. 580	—	ca. 105	185 (?)	ca. 216	—
Uff. 8A r.	700	—	700	100	200	ca. 210	ca. 70
Uff. 8A v.	ca. 900	ca. 575	ca. 800	100	200	ca. 210	—
Uff. 6A	1550 (?)	800 (?)	—	100 (?)	110 (?)	—	—
Uff. 20A r. 1	ca. 760	ca. 380	ca. 775	105	ca. 185	ca. 216	ca. 90
Uff. 20A r. 2	ca. 900	ca. 500	ca. 800	105	ca. 205	ca. 230	ca. 90
<i>Codex Coner</i> , fol. 17	ca. 970	ca. 400	ca. 800	ca. 105	ca. 160	ca. 195	ca. 50
Uff. 124A r.	—	—	—	104	184,5	216 ¹ / ₆	—
Uff. 44A	—	—	—	104	184,5	216 ¹ / ₆	ca. 66
Final project of 1506	ca. 760	ca. 470	ca. 646	104	184,5	216 ¹ / ₆	—
Bramante's project for Leo X	ca. 980	ca. 750	ca. 780 (?)	104	184,5	216 ¹ / ₆	—
Uff. 9A	1280-1300	ca. 750	332 b. (866,52)	104	184,5	216 ¹ / ₆	—
Uff. 7A	ca. 980	ca. 615	ca. 910	104	184,5	216 ¹ / ₆	—

Chór S. Maria del Popolo,
1505-1509

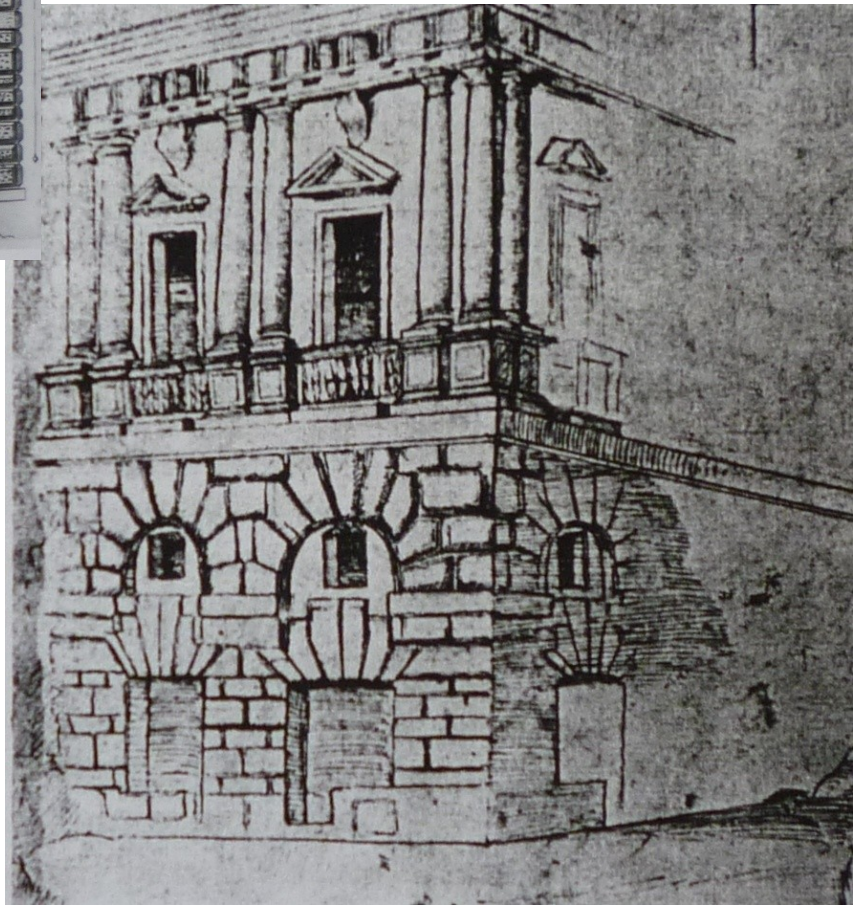
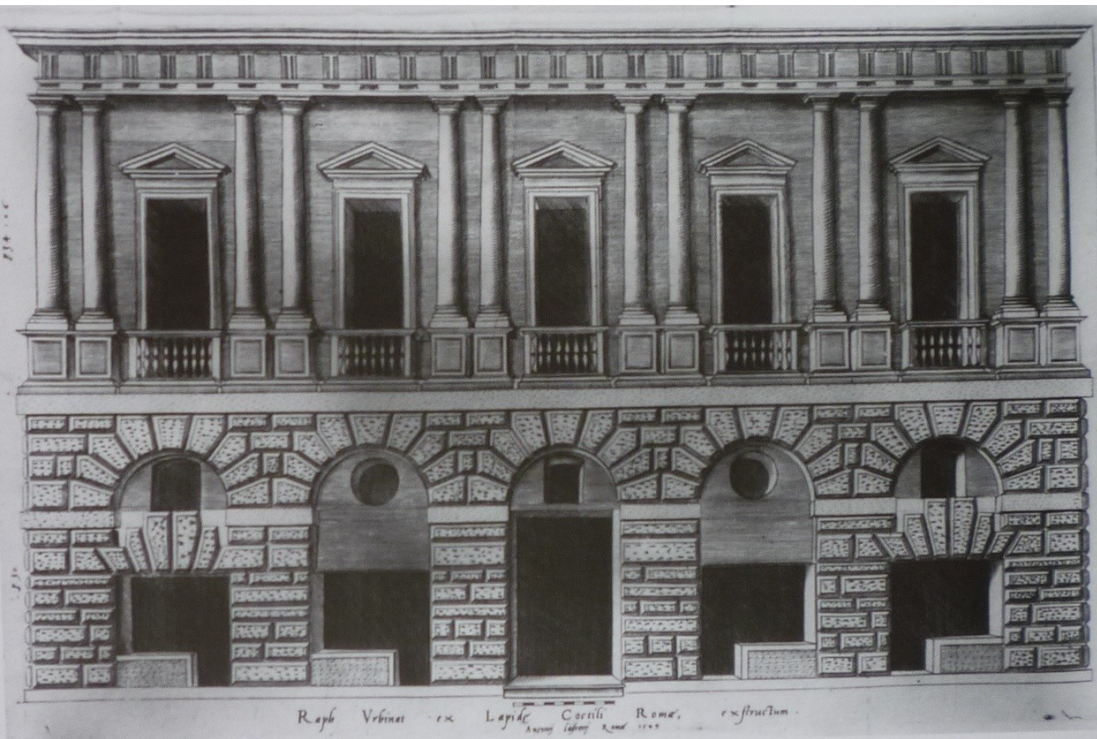

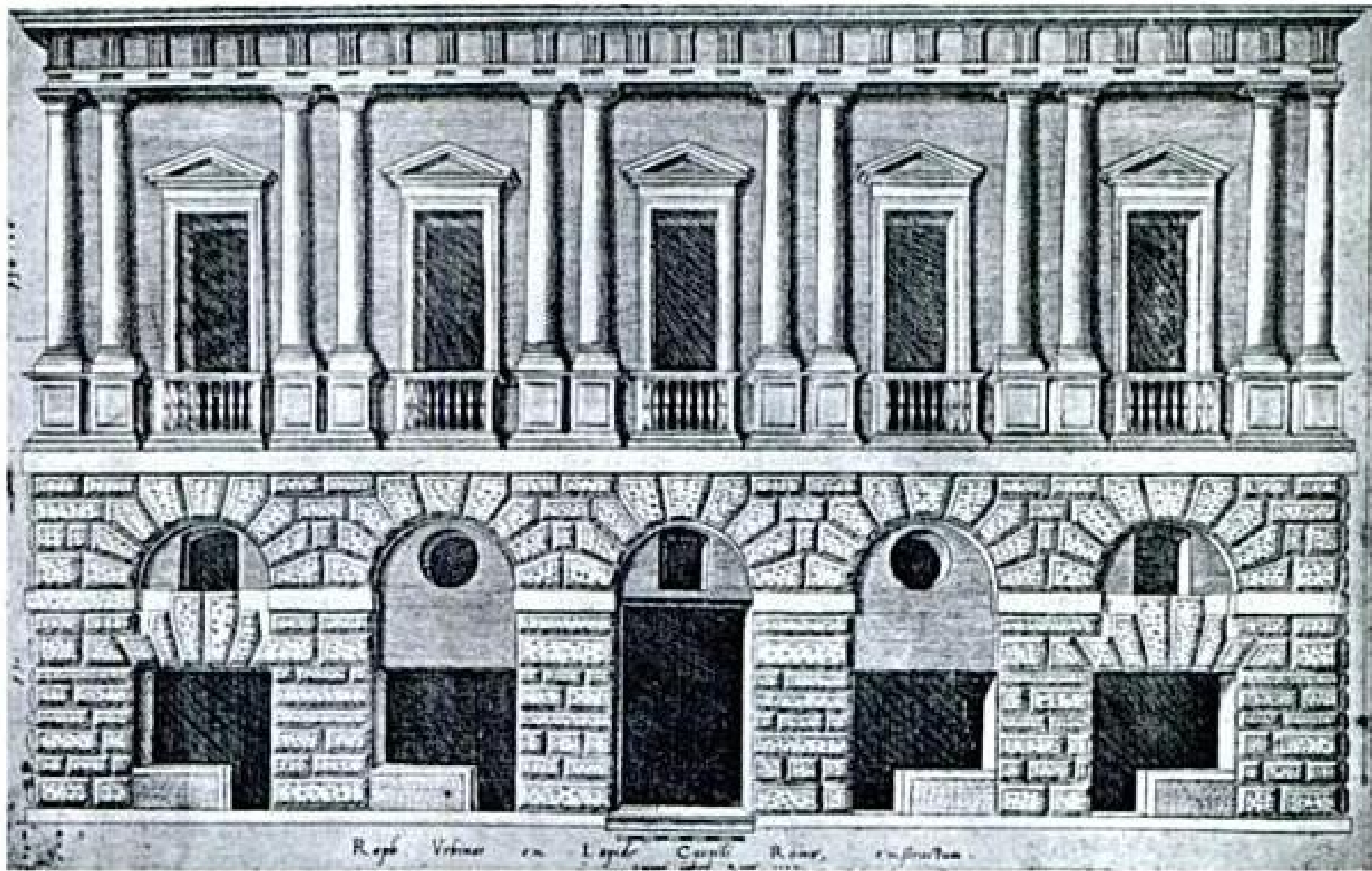

G. Vasari:

*Tato práce vynesla
Bramantovi v Římě
takovou proslulost, že ho
pro jeho rozhodnost
a neobyčejnou
vynalézavost pokládali
za nejlepšího architekta.*

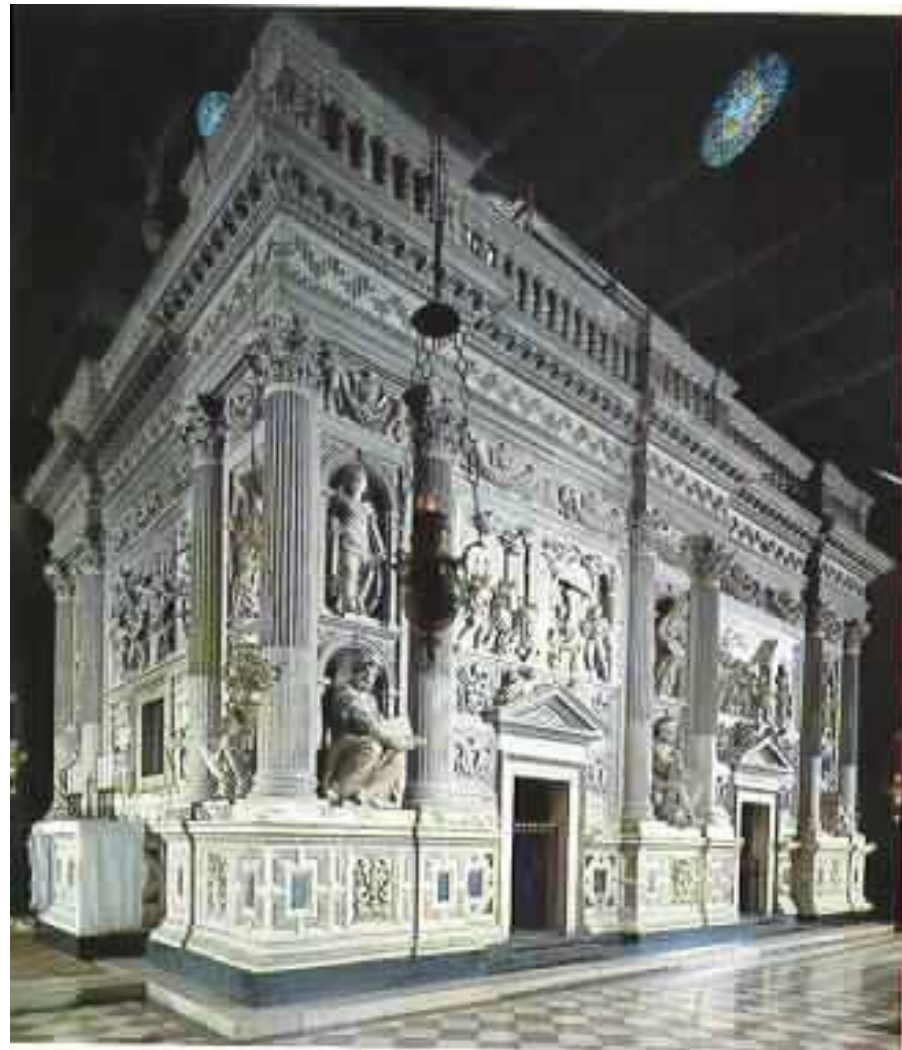
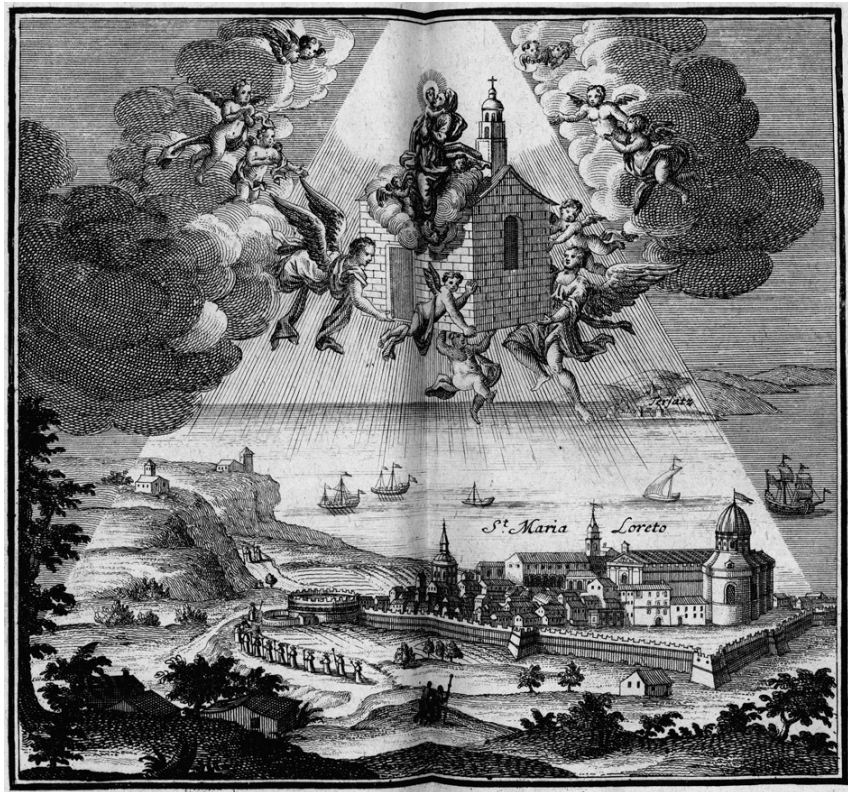
Řím, Palazzo Caprini,
kolem 1510

Santa Casa v Loretu, 1509
(+ Andrea Sansovino)

Sochařská výzdoba: Andrea Sansovino, Niccolo Tribolo, Baccio Bandinelli, Giovanni Battista della Porta ad.

2006/08/16

NON FOTOGRAFIARE
INTRODUZIONE SECONDA
NEI CANGIOLI

- *Bramante byl velmi veselý a přívětivý člověk, kterému dělalo potěšení pomáhat bližním. Měl nesmírně rád nadané lidi, jež podporoval, jak ukazuje, co udělal pro půvabného Raffaela Sanzia.*
- *Miloval poezii, rád naslouchal improvizacím na loutně nebo sám improvizoval a složil také několik sonetů.*
- *Požíval vysoké vážnosti u vysokých církevních hodnostářů...těšil se velké proslulosti už za života, ale ještě větší po smrti.*